

З НОВИМ, 2020 РОКОМ!

МИСЛИТИ – І ТВОРИТИ ДОБРО!

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 24 (497)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

28 грудня 2019 року

ПРИВІТАННЯ

СТУДЕНТИ: ПОГЛЯД ЗБЛИЗЬКА

ХАЙ НОВИЙ РІК БУДЕ СПОВНЕНИЙ НОВИМИ ПРОФЕСІЙНИМИ ЗВЕРШЕННЯМИ ТА ЗДОБУТКАМИ!

Дорогі колеги та студенти!
Вітаю вас з Новим роком і
Різдвом Христовим!

Висловлюю щиро подяку всім, хто наполегливою щоденною роботою в році, що минає, сприяв підвищенню авторитету нашого університету та примножував його здобутки. Цього року наш університет здобув статус національного, що свідчить про згуртовану працю всього колективу.

У 2020 рік ми входимо з новими планами, задумами та сподіваннями на добрі зміни. Впевнений, що лише об'єднання зусиль дадуть змогу досягти нових висот і реалізувати багато цікавих проєктів.

Бажаю всім віри в себе, віри в людей, віри в те, що, незважаючи ні на які перепони, будь-яка справа, якщо вона робиться від щирого серця, буде успішною. Давайте увійдемо в Новий рік з чистими помислами, наповнимо його добрими справами, гідними вчинками, любов'ю до наших рідних і близьких.

Добра й щастя вам у році новому, міцного здоров'я, тепла та добробуту в кожній оселі!

Нехай добра доля постійно крокує поруч з вами, а мрії та сподівання в ці свят-

кові дні обов'язково перетворюються на реальність! Хай новий рік буде сповнений новими професійними звершеннями та здобутками!

Нехай Різдвяна зоря запалить у Ваших серцях вогонь віри та любові, надії та оптимізму, наснаги та невичерпної енергії! Побільше приводів для радості, нових звершень та успіхів, взаєморозуміння й гарного настрою!

Михайло КОРДА,
ректор ТНМУ

ДО ЗУСТРІЧІ В НОВОРІЧЧІ, ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Редакція газети «Медична академія» щиро вітає Вас, шановні читачі, з Новим, 2020 роком.

Зичимо Вам щастя, міцного здоров'я, добра, успіхів і життєрадісності! Нехай прийдешній рік виправдає Ваші сподівання й прагнення, здійснив Ваші мрії та втілить Ваші задуми, принесе добробут і злагоду до Ваших осель!

З Новим, 2020 роком!
Слава Україні! Героям слава!

Аркадіуш ЛЕСНЯК-МОЧУК – студент третього курсу факультету іноземних студентів

Стор. 5

ОГОЛОШЕННЯ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ПОСАД:

НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:

- доцента кафедри української мови – 2 посади;
- доцента кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я – 1 посада.

Вимоги до претендентів: повинен мати науковий ступінь кандидата наук (доктора філософії) чи доктора наук, стаж науково-педагогічної роботи – не менше 4 (чотирьох) років.

– асистента кафедри внутрішньої медицини № 3 – 1 посада.

Вимоги до претендентів: повинен мати науковий ступінь кандидата наук (доктора філософії).

НА СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:

- доцента кафедри хірургічної стоматології – 1 посада.

Вимоги до претендентів: повинен мати науковий ступінь кандидата наук (доктора філософії) чи доктора наук, стаж науково-педагогічної роботи – не менше 4 (чотирьох) років.

НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:

– доцента кафедри фармацевтичної хімії – 1 посада.

Вимоги до претендентів: повинен мати науковий ступінь кандидата наук (доктора філософії) чи доктора наук, стаж науково-педагогічної роботи – не менше 4 (чотирьох) років.

У НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ:

– професора кафедри хірургії – 1 посада.

Вимоги до претендентів: повинен мати науковий ступінь доктора наук, вчене звання доцента або професора відповідно до профілю кафедри, стаж науково-педагогічної роботи – не менше 10 (десяти) років.

Термін подачі документів – один місяць з дня оголошення.

Звертатися:

46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
відділ кадрів,
тел. 52-14-64.

РЕКТОР ТНМУ МИХАЙЛО КОРДА: «ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ТА ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ СПРЯМОВАНІ НА ТЕ, ЩОБ УНІВЕРСИТЕТИ СТАВАЛИ ЦЕНТРОМ НЕ ЛИШЕ ОСВІТНЬОГО, А Й НАУКОВОГО ПРОЦЕСУ»

Завершує свій відлік 2019-ий. Чим запам'ятався він студентам, викладачам, працівникам та яким рядком впишеться у славний літопис нашого університету? Поза всіляким сумнівом, рік, що минає, для великої родини вишу був успішним – насиченим цікавими подіями та новими проєктами, наполегливою працею науковців і студентів, подарував нові можливості для професійного розвитку. З якими здобутками та планами ввійде команда ТНМУ в новий, 2020 рік, з'ясували в ректора Тернопільського національного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського Михайла КОРДА.

«СТАТУС НАЦІОНАЛЬНОГО – ЦЕ ЩЕ Й СТИМУЛ ДО ЯКІСНОЇ РОБОТИ»

– Здається, всім уже кортить перегорнути нову сторінку, але є ще трохи часу, аби озирнутися та пригадати всі найкращі миті 2019 року. Яким він був для нашого університету, Михайле Михайловичу?

– Продуктивним. Було багато досягнень і здобутків, але найбільш знаковою подією, без перебільшення, вважаю, присвоєння нашому вишу статусу національного. До цього часу наш навчальний заклад йшов 60 років. За останні шість років, це звання не вдалося отримати, по суті, жодному з вітчизняних ЗВО. Це вагомим визнанням заслуг університету перед медичною спільнотою й на ниві медичної освіти в Україні. Зараз, коли всі труднощі вже пройдені, то, звісно, гордість переповнює, але згадалося, як ми подавали цю пропозицію у МОЗ України. Там погодилися з думкою, що наш університет гідний отримати статус національного й надіслали документи на погодження до чотирьох інших міністерств, які ретельно вивчали наше питання. Після затвердження у міністерствах «наша справа» потрапила до Кабміну, спочатку її розглядали в комітеті, а згодом на розширеному засіданні уряду. Наступною сходинкою стала Адміністрація Президента України. Шість різних департаментів вивчали діяльність нашого вишу й після всіх погоджень документи нарешті надійшли на підпис до очільника держави. І ось згідно з Указом Президента 17 квітня цього року Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського отримав статус національного. Отож, зрозуміло, що це не був проєкт одного дня чи місяця, а справа, яка вимагала поетапної довготривалої та копіткої праці. І хочу особливо підкреслити, що це заслуга

всього колективу університету, хто раніше чи зараз трудиться в нашому виші, бо кожне з поколінь працівників, професорсько-викладацького складу своєю самовідданою працею наближувало цю історичну мить. Я, звісно, вітаю усіх з цієї радісною подією, але, отримавши це звання, тепер мусимо його ще й утримати. Бо статус національного – це ще й стимул до якісної роботи. Відтепер щороку повинні звітувати у Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти про те, як виконуємо обов'язкові критерії підтвердження цього статусу. Це доволі велика група критеріїв, з переліком завдань, які чітко прописані, а побачити річний звіт університету про їх виконання можна буде на нашому сайті наприкінці кожного року. Через сім років на нас чекатиме процедура підтвердження статусу національного, тобто ми маємо надати в Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти моніторингову справу на підтвердження статусу національного. Якщо ж вищий навчальний заклад за якимось критерієм «не вписався» чи не виконав певні вимоги, то цього звання можна й позбутися. Це я до того, що статус національного не є пожиттєвим і його потрібно щоразу підтверджувати, наповнюючи новим змістом, тобто новими досягненнями. Отож почитати на лавах не доведеться, тим більше, що новостворена структура – Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти контролюватиме, як зреалізуємо ці вимоги.

– Можливо, й не варто особливо перейматися з цього приводу, бо вже багато років ТНМУ утримує високі рейтинги серед вітчизняних вишів.

– Як відомо, університет – це освітній заклад і тому наше головне завдання – готувати висококваліфікованих спеціалістів та дбати про якість підготовки студентів. Критерієм того, як добре

це робимо, є результати навчального процесу. Справді, маємо чим похвалитися. Пригадуєте, скільки галасу наробив цього літа IFOM? Студенти з усієї України протестували, знімали ролики для телебачення, навіть до міністра дійшли. Наші також хвилювалися з цього приводу, та й ми пережили. Але, як з'ясувалося згодом, з понад 12 тисяч студентів - медиків із 21 закладу вищої освіти України за оцінками NBME, найкраще склали цей тест студенти третього курсу спеціальності «Медицина» саме нашого університету. Відтак університет вийшов у лідери серед медичних вишів України за результатами цього міжнародного іспиту з основ медицини.

Подібна ситуація з ліцензійним інтегрованим іспитом «Крок». Уже кілька останніх років і тут утримуємо одні з лідерських позицій серед медичних вишів України. Всю інформацію в межах газетного матеріалу важко висвітлити, але, для прикладу, ось деякі показники. Серед вітчизняних студентів, які склали «Крок-2», наші п'ятикурсники-фармацевти посіли 1-е місце, серед іноземних студентів перші місця в Україні отримали наші студенти і медичного, і стоматологічного факультетів. Щодо результатів єдиного державного кваліфікаційного іспиту, який склали студенти-третьоккурсники: і вітчизняні, і іноземні студенти, які навчаються за спеціальністю «Медицина», здобули перше місце в Україні за результатами іспиту з іноземної мови за професійним спрямуванням; іноземні студенти стоматологічного факультету склали «Крок-1» й іноземну мову за професійним спрямуванням найкраще в Україні, а вітчизняні студенти-стоматологи – іноземну мову найкраще в Україні; і вітчизняні, і іноземні студенти фармацевтичного факультету склали «Крок-1» та іноземну мову за професійним спрямуванням найкраще в Україні. І, як я вже згадував, ми лідери за результатами складання міжнародного іспиту з основ медицини. За результатами складання іспи-

ту «Крок-3. Загальна лікарська підготовка» університет посів 3 місце в Україні, а «Стоматологія» – 2 місце.

Не може не згадати в цьому контексті й здобутки наших студентів, які беруть участь у Всеукраїнських предметних олімпіадах. Уже другий рік поспіль наш університет не здає позиції та є найкращим серед медичних закладів вищої освіти. Цього навчального року 20 студентів університету стали призерами Всеукраїнських предметних олімпіад. Ці досягнення засвідчують, що навчання студентів у ТНМУ відбувається на доволі високому рівні й ми гідні звання лідерів освітнього процесу в Україні.

Узагалі ж у напрямку підготовки кадрів необхідно орієнтуватися на світові стандарти. Вимога часу – впровадження в освітній процес нових технологій, але, крім сучасних засобів навчання, новомодних гаджетів, актуальності не втратили й друковані видання, зокрема підручники. Гарним подарунком до Миколая для наших студентів стали міжнародні підручники, за якими навчаються студенти в університетах Європи, США та інших країн, зокрема «Harrison's Principles of Internal Medicine», «Robbins and Cotran Pathologic Basis of Disease» та багато інших. Це найновіші та найвідоміші у світі видання з медичних наук англійською мовою, навчальний матеріал у яких відповідає вимогам Міжнародного іспиту з основ медицини. Бібліотека та завідувачі кафедр університету отримали ці підручники, і, сподіваюся, викладачі впровадять матеріали з цих видань у навчальний процес.

«ПРИЄМНО КОНСТАТУВАТИ, ЩО НАМ ВДАЛОСЯ ВТІЛИТИ ЧИМАЛО МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТІВ, В ЯКИХ УНІВЕРСИТЕТ УЗЯВ АКТИВНУ УЧАСТЬ»

– Нині університети не лише виконують освітні завдання, але й формують свій науковий потенціал, виховують наукову еліту...

– Для ТНМУ наукові досягнення – це важлива частина його успішного іміджу. У світі саме університети є центрами наукового процесу в тій чи іншій країні, зараз тенденція така, що і в Україні незабаром буде так само. Ми також рухаємося, і доволі успішно, в цьому напрямку. І допомагають нам зреалізувати ці плани грантові проєкти, зокрема й міжнародні. Цей рік був доволі продуктивним – ТНМУ став переможцем у міжнародних конкурсах та отримав міжнародні гранти, зокрема, за програмою Еразмус+ «Інноваційна реабілітаційна освіта – запровадження в Україні нових магістерських програм». Ще один потужний та значимий для нас українсько-швейцарський проєкт «Розвиток медичної освіти в Україні», де університет представлений як заклад, що проводить підготовку і лікарів, і медичних сестер. Великою підмогою для наших учених став грант на отримання лабораторного обладнання зі США в рамках програми «Instrumental Access» від неприбуткової організації «Seeding Labs», що в Бостоні, штат Массачусетс. У межах програми Erasmus+ Key Action 2 – Capacity Building спільно з медичними університетами Португалії, Вірменії, Грузії реалізуватимемо проєкт «СейфМед» – Basic Clinical Skills for Patient Safety Improvement in Medical Education (SAFEMED). Цього року, а саме у жовтні, наш університет набув повноцінне членство в Асоціації регіональної співпраці з питань здоров'я, науки та технологій (RECOOP (The Association for Regional Cooperation in the fields of Health, Science and Technology – RECOOP HST Association)). Уже кілька місяців триває активна робота в обширі цього проєкту. Також нам вдалося започаткувати цьогоріч і низку спільних міжнародних науково-дослідницьких програм.

(Продовження на стор. 3)

Редактор Г. ШОТ
Творчий колектив: Л. ЛУКАЩУК,
Л. ХМІЛЯР,
М. ВАСИЛЕЧКО
Комп'ютерний набір і верстка:
Р. ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. 52-80-09; 43-49-56
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновник:
Тернопільський
національний медичний університет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України
Індекс 23292

Видавець:
Тернопільський
національний
медичний університет
ім. І.Я. Горбачевського
МОЗ України

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 493-93ПР від 24.11.2010,
видане головним
управлінням юстиції у
Тернопільській області

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг – 3,33 друк. арк.
Наклад – 1000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у Тернопільському національному медичному університеті ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України.
46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1.

РЕКТОР ТНМУ МИХАЙЛО КОРДА: «ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ТА ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ СПРЯМОВАНІ НА ТЕ, ЩОБ УНІВЕРСИТЕТИ СТАВАЛИ ЦЕНТРОМ НЕ ЛИШЕ ОСВІТНЬОГО, А Й НАУКОВОГО ПРОЦЕСУ»

(Продовження. Поч. на стор. 2)

Маю на увазі нещодавнє відкриття китайсько-українського центру з регенеративної медицини та стовбурових клітин. Напередодні Нового року стала до ладу науково-дослідна лабораторія фармацевтичної розробки на фармацевтичному факультеті. Ми давно планували цей проєкт і приємно, що він став реальністю. Студенти зможуть отримувати тут потрібні практичні навички, а науковці здійснюватимуть свої дослідження.

Ще одна площина наукових здобутків, де нам вдалося вийти на лідируючі позиції — винахідницька діяльність. Ми на першому місці за кількістю патентів і винаходів в Україні. Це доволі вагомий та значимий показник.

Не можу не згадати й організацію всеукраїнських і міжнародних наукових форумів, місцем проведення яких став ТНМУ. Серед двадцяти таких заходів найбільш потужним цього навчального року був XVII конгрес Світової федерації українських лікарських товариств, учасниками якого стали лікарі-українці Німеччини, Франції, США, Аргентини, Польщі, Австрії, Бразилії та медики з усіх регіонів України. Статусним форумом, що вперше за свою історію відбувся на теренах нашого університету, є також Український біохімічний конгрес. Це визначна подія, на яку прибули біохіміки, спеціалісти молекулярної та клітинної біології, біофізики, лікарі та фахівці суміжних спеціальностей з усього світу. Приурочили цей захід 165-річчю від дня народження Івана Яковича Горбачевського, яке відзначали у травні.

Узагалі ж ТНМУ повсякчас перебуває у постійному динамічному русі. Приємно констатувати, що нам вдалося втілити чимало міжнародних проєктів, в яких університет взяв активну участь. З року в рік кількість міжнародних партнерів ТНМУ зростає. Наразі наш університет співпрацює з 76 закордонними партнерами. Цього року ми підписали 10 угод про міжнародну співпрацю. До нас приїждять іноземні фахівці, а наші науковці їдуть читати лекції до університетів зарубіжжя, беруть участь у міжнародних форумах. Наш виш надає можливість викладачам багатьох дисциплін пройти стажування в кращих медичних університетах США та країн Європеосоюзу. Вважаю, це правильним шляхом, зорієнтованим на інтеграцію у світовий медичний освітній простір. Це допомагає нам вдосконалювати освітні методики та запроваджувати досвід передових університетів. Скажімо, нинішнього року складання об'єктивного структурува-

ного клінічного іспиту (ОСКІ) відбулося за новою методикою й вдосконаленою системою, яку наші викладачі освоїли в закордонних університетах-партнерах.

«У НАЙБЛИЖЧІЙ ПЕРСПЕКТИВІ – ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ВІРТУАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ»

– Цього року й надалі оновлювали кафедри, клінічну базу ТНМУ?

– Стараємося постійно поліпшувати матеріальну базу кафедр. Робимо це заради того, щоб студенти могли краще засвоювати теоретичні знання та оволодівати практичними навичками. Завжди восени разом з проректорами відвідуємо всі кафедри університету, вислуховуємо побажання й пропозиції викладачів і впродовж року стараємося їх реалізувати. Ось місяць тому відкрили новозбудований навчальний корпус у нашому центрі симуляційного навчання. З боксом для заїзду «швидкої» та відповідно оснащеним автомобілем, відділом екстреної медичної допомоги (Emergency department), залом для дебрифінгу, лекційною залом, внутрішнім двором, де можна симулювати різні ситуації. Тепер студенти-медики та студенти-парамедики мають можливість відшліфувати свої вміння в наданні екстреної медичної допомоги. Це перший в Україні такий навчальний центр невідкладної допомоги.

На симуляційний центр покладаємо великі надії. Маємо бачення та ідеї, як його розширювати, облаштовувати, впроваджувати нові методики, щоб поліпшити практичну підготовку студентів, а також розвантажити клінічні бази нашого вишу. Отож з'являться в новому році нові навчальні кімнати, симуляційні зали. І надалі активно використовуватимемо симульованих пацієнтів. У цій ролі бачимо наших лікарів-інтернів або ж студентів кафедри театрального мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету, з яким вже провели перемовини. Майбутні актори уживатимуться в роль, граючи пацієнтів чи постраждалих у різних надзвичайних ситуаціях. Хочемо запросити до співпраці й реальних хворих, звичайно, з їхньої згоди.

Серйозним викликом для нас нині є певна недостатність навчальних площ, особливо на клінічних базах. Маємо низку ідей, як можна поліпшити ситуацію. Зокрема, вже провели попередні перемовини й сподіваємося, що наступного року до наших університетських при-

міщень вдасться долучити ще один корпус на вул. Чехова. Маємо обґрунтовані сподівання, що Міністерство освіти та науки нам дозволить це зробити. Крім того, вдалося отримати дозвіл від обласної ради на надбудову ще одного поверху над хірургічним корпусом університетської лікарні з передачею цього приміщення на баланс університету. Це б кардинально вирішило питання розміщення хірургічних кафедр, які знаходяться нині на базі університетської лікарні. Отримано попередню згоду від міського голови на будівництво навчального корпусу на території 2-ї міської лікарні. Цей корпус також мав би стати власністю університету, що розв'язало б проблему нестачі навчальних кімнат для наших кафедр, які розміщуються на цій базі.

Ще один важливий напрямок, який продовжуватимемо в найближчій перспективі — це впровадження в навчальний процес віртуальної медицини, за якою, вважаю, майбутнє. Інші університети вже також розпочали освоювати цей напрямок. Отож, аби утримувати першість у цій галузі, маємо активно втілювати в навчальний процес 3D-технології, зокрема, у вивченні анатомії, топографічної анатомії, хірургії. Використання 3D-формату значно поліпшує якість засвоєння матеріалу, тому розширюватимемо пошук відповідних навчальних програм і збільшуватимемо арсенал технологічного обладнання.

Наступне питання, до якого хотів би привертнути увагу та яке давно витає в повітрі — створення університетської клініки. У нас давно ця ідея на порядку денному, але справа в тому, що й донині не відпрацьовані відповідні механізми та відсутня нормативна законодавча база, щоб такий заклад створити. Ми ж наразі як навчальна установа не можемо надавати медичні послуги та отримувати за це кошти. Але не втрачаємо надії. В процесі продовження медичної реформи, можливо, й знайдуться механізми, коли, приміром, Національна служба здоров'я оплачуватиме медичну послугу, незважаючи, де пацієнт її отримав — в комунальному охорони здоров'я чи університетській клініці. Для цього маємо вже й приміщення, підготували проєкт університетської клініки, останнє слово за державою, яка повинна врегулювати юридичні аспекти цього питання. Маємо сподівання на слова міністра охорони здоров'я України Зоряни Скалецької, яка в своєму нещодавньому інтерв'ю газеті «Ваше здоров'я» запевнила, що «нині напрацьовується низка положень, де зокрема, одне з ключових — положення

про університетську клініку». Днями з'явився пост пані міністра, де вона зазначає: «Я маю принципову позицію щодо створення університетських клінік, які зможуть укладати договори з НСЗУ з надання медичних послуг населенню з одного боку, а з іншого — бути базою для навчання студентів, інтернів, резидентів та для проведення наукових досліджень. Міністерство всіляко буде сприяти цьому...». Отож сподіваємося на позитивний результат.

– Доволі успішний нинішній рік вселяє надію в майбутні перспективи. Впевнена, що вже накреслені завдання на 2020 рік.

– Так, у нас чимало задумів, планів та ідей, надалі утримуватимемо й ті показники, яких досягли наші студенти в навчанні. Багато маємо також наукових проєктів на наступний рік. Зокрема, великі плани покладаємо на членство в науковому товаристві Асоціації регіональної співпраці з питань здоров'я, науки та технології — RECOOP. Наші науковці отримали змогу брати спільну з європейськими вченими участь у роботі цього товариства та подавати заявки на отримання ґрантів від цієї організації. Необхідно підвищувати рівень публікацій та цитованості наших викладачів у журналах, які входять до міжнародних баз даних. До речі, за останні п'ять років нам вдалося збільшити індекс Хірша університету в 2,3 рази, а кількість публікацій у журналах, які входять до бази даних SCOPUS — у багато десятків разів. Цю тенденцію маємо зберегти. Це завдання дуже важливе на найближчі роки. Бо індекс цитованості та те, як публікуються результати досліджень у міжнародних базах даних, є одним з елементів позитивного іміджу й репутатії університету. За цими показниками, які входять до українських і багатьох міжнародних рейтингів, оцінюють рівень університету, його успішність як в Україні, так і на міжнародній арені. Розвиватимемо 2020 року такий науковий та практичний напрямок, як регенеративна медицина, який є надзвичайно перспективним і для наших науковців, що працюють у сфері фундаментальної медицини, і для клініцистів. Отримали ліцензію на банк пуповинної крові, клітин і тканин людини, а наша лабораторія клітинних культур є нині однією з кращих в Україні. Маємо намір розширити обрії проєкту з Лайм-бореліозу, за кілька років праці ми зайняли в цьому напрямку свою нішу і тепер, без перебільшення, в Україні глибше та досконаліше цією проблемою не займається ніхто. Наразі наші науковці готують проєктну про-

позицію до великої ґрантової програми «Горизонт-2020», яку фінансує ЄС. Вже знайшли закордонних партнерів, які долучаться до цього проєкту й, сподіваємося, що цей ґрант буде успішним. Усіляко сприятимемо, в тому числі й матеріально, науковцям, які мають бажання готувати матеріали та публікувати їх у наукових міжнародних журналах.

«ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ У НАШОМУ УНІВЕРСИТЕТІ Є ДУЖЕ РОЗВИНЕНИМ, А ДОБРОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДТРИМУЄ АДМІНІСТРАЦІЯ ВИШУ»

– Хочеться привертнути увагу до того, як ви зуміли налагодити співпрацю зі студентським парламентом. Які найважливіші проєкти вдалося реалізувати цього року?

– І справді, в адміністрації багато спільних дотичних точок роботи зі студентським активом, що дозволяє поліпшити умови навчання, побуту, дозволити наших студентів. Студентське самоврядування — це нині невід'ємна частина менеджменту в університеті. Дуже задоволені, що в студентстві завжди багато ідей та ентузіазму. Я зустрічаюся зі студентським парламентом приблизно раз на два місяці й після кожної такої зустрічі в мене кілька сторінок списано їхніми побажаннями та пропозиціями. Скажімо, на прохання студентів встановили ландромати в пральнях гуртожитків, облаштували кімнати відпочинку в гуртожитках, де є умови для відпочинку, спілкування та підготовки до занять, у коридорах гуртожитків встановили відеореєстратори, обладнали спортивний майданчик біля третього гуртожитку, побудували футбольний мінімайданчик біля 1 і 2 гуртожитків. Якось члени студентського парламенту розповіли, що для них важливо, аби студентські групи формувалися за рівнем знань з англійської мови — й тут ми до них дослухалися. Тестування на знання іноземної мови вже проводимо серед абітурієнтів. Підтримали пропозицію членів студентського парламенту перенести захист виробничої практики на кінець серпня-початок вересня та створити студентське кафе у навчальному корпусі на вулиці Чехова. Університетський проєкт «Ментор», який був започаткований торік задля кращої адаптації в університеті студентів першого курсу, активно діяв і цього року. Тішить й те, що студенти активно долучаються до благодійної, волонтерської діяльності. (Продовження на стор. 4)

КОНТАКТИ

ВІДКРИЛИ КИТАЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР З ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОЄКТІВ З РЕГЕНЕРАТИВНОЇ МЕДИЦИНИ ТА СТОВБУРОВИХ КЛІТИН

Міжнародний проєкт у галузі регенеративної медицини й трансплантації стовбурових клітин стартував на Тернопільщині. Його учасники – науковці нашого університету та практичні лікарі, спеціалісти в галузі управління охороною здоров'я Китайської Народної Республіки.

З грудня прибули заступники генерального директора міжнародного навчального центру «Один пояс – один шлях» у місті Сичуань Пен Цін, Ван Сяогуан, Тянь Хао, директор міжнародного навчального центру «Один пояс – один шлях» у місті Шанхай Цзінь Сунцзінь, директор з маркетингу українського центру стовбурових клітин у Китаї Фен Лян, директор міжнародного навчального центру «Один пояс – один шлях» у місті Сичуань Чжан Кефен, керівник юридичної фірми «Rongding» у Дзянсу Ян Гоя, директор центру культурного обміну «Шовковий шлях», директор міжнародного навчального центру «Один пояс – один шлях» Ван Ітан, директор міжнародного навчального центру «Один пояс – один шлях» у Китаї Лі Цін.

Перспективи розвитку регенеративної медицини та лікування стовбуровими клітинами обговорили під час наукового семінару, в якому взяли участь вищезгадані гості, ректор ТНМУ,

професор Михайло Корда, проректори університету, науковці та аспіранти.

На початку зустрічі Михайло Михайлович детально поінформував усіх присутніх про останні досягнення в цій галузі, зокрема, використання стовбурових клітин під час лікування різних патологій. За його словами, клітинна терапія – інноваційний, надзвичайно перспективний метод лікування хвороб і травм, який дає можливість відновити пошкоджені тканини організму та органи за допомогою трансплантації здорових нових клітин – стовбурових клітин. Стовбурові клітини мають унікальну здатність трансформуватися в усі типи тканин і клітин організму, зокрема, клітини крові, печінки, міокарда, хрящової або нервової тканини. Завдяки цьому вони відновлюють ушкоджені органи та їхні функції. Він наголосив на тому, що дуже

великий потенціал застосування цього методу для лікування цукрового діабету, онкологічних та інших захворювань.

Директор центру культурного обміну «Шовковий шлях», директор міжнародного навчального центру «Один пояс – один шлях» Ван Ітан зазначив, що нині терапія стовбуровими клітинами набула визнання й стає одним з пріоритетних напрямків медицини. У зв'язку з аварією на ЧАЕС багато людей почало страждати на хронічні захворювання. «Україна в той час створила дослідницький проєкт з регенеративної медицини для вивчення особливостей стовбурових клітин та їх використання під час лікування захворювань. Можливість використання стовбурових клітин, омолодження, збільшення тривалості життя досягли значних наукових результатів. Нині задля розвитку цих

досліджень відкриваємо українсько-китайський проєкт з регенеративної медицини та дослідження стовбурових клітин, який спрямований на поглиблення співпраці в цьому напрямку. В майбутньому обидві сторони реалізуватимуть цю співпрацю у таких формах: взаємні візити науковців, академічні обміни, підготовка кадрів і створення міжнародних науково-дослідницьких платформ. Цей проєкт сприятиме розвитку медицини України й Китаю та світу загалом», – підсумував Ван Ітан.

Доктор біологічних наук, завідувача лабораторією клітинної

у лікуванні ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС. Вона зазначила, що завдяки цьому методу всім вдалося врятувати життя. Галина Лавренчук також поділилася власним досвідом застосування стовбурових клітин для лікування цукрового діабету й псоріазу.

Керівник відділу клітинних культур сектора експериментальних досліджень МНДЛ, доцент Аліна Довгалюк представила доповідь «Дослідження регенераторного потенціалу МСК у змодельованих патологіях». Вона ознайомила з роботою науково-дослідної лабораторії ТНМУ з вирощування та дослідження стовбурових клітин.

Доцент кафедри загальної хірургії Андрій Ковальчук на практичних прикладах продемонстрував ефективність лікування стовбуровими клітинами.

Наприкінці семінару відбулося відкриття китайсько-українського центру з дослідницьких проєктів з регенеративної медици-

радіобіології Національного наукового центру радіаційної медицини НАМН України Галина Лавренчук розповіла про досвід застосування стовбурових клітин

ни та стовбурових клітин у нашому університеті.

**Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ПІДСУМКИ

РЕКТОР ТНМУ МИХАЙЛО КОРДА: «ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ТА ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ СПРЯМОВАНІ НА ТЕ, ЩОБ УНІВЕРСИТЕТИ СТАВАЛИ ЦЕНТРОМ НЕ ЛИШЕ ОСВІТНЬОГО, А Й НАУКОВОГО ПРОЦЕСУ»

(Закінчення. Поч. на стор. 2-3)
Я просто захоплююся нашими студентами-волонтерами! У Тернополі й поблизу нашого міста та навіть у Чорткові й Теревовлі вже, напевно, немає ні одного сиротинця чи будинку-інтернату, над якими б наші студенти не взяли шефство. Вони збирають кошти для цих закладів, допомагають доглядати діток чи людей золотого віку, які там живуть, готують для них художні виступи. Ось нещодавно студенти нашого вишу зорганізували благодійний Віденський бал, де зібрали майже 50 тисяч гривень на допомогу дитячому онко-гематологічному відділенню. Зібрали також кошти та організували свято Миколая у Петриківському обласному геріатричному пансіонаті, в Тернопільському обласному реабілітацій-

ному центрі, в дитячому будинку «Малюк», для стареньких неповносправних людей у жіночому монастирі, що в Петрикові. І я впевнений, що з цих наших студентів будуть чудові лікарі, тому що їхня душа наповнена добротою та милосердям.

**«НЕХАЙ 2020-ИЙ
СТАНЕ РОКОМ
НОВИХ ПРОЄКТІВ,
ЦІКАВИХ
МІЖНАРОДНИХ
ПРОГРАМ І
ВИПРАВДАЄ ВСІ
НАШІ СПОДІВАННЯ
ТА ПРАГНЕННЯ»**

– Після щоденної напруженої та розпланованої по годинах праці, очікування свята

особливо відчутне. Як святкуватимете Новий рік, Різдво?

– Новий рік традиційно – з дружиною в колі друзів. Син уже майже дорослий і йому не цікаво зустрічати Новий рік з нами, в нього своя студентська компанія для такої події. А от Різдвяні свята, як завжди, проведемо у батьків. На мій погляд, Різдво – це свято суто сімейне, отож й відзначати його потрібно в колі родини. Я родом із села на Львівщині й у нас збереглися давні галицькі традиції. Новий рік не особливо святкували, навіть ялинку прикрашали вже до Різдва, і це було найголовніше свято в році. На Святвечір додому до батьків обов'язково з'їжджається вся родина – діти, внуки, правнуки, а це понад 15 осіб. Цього року також зустріча-

тимемо першу зірку в моїх мамі та тата, вони вже чекають на нас.

– Що поклали своєму синові на свято Миколая під подушку?

– Солодощі та мандаринки вже, певна річ, не актуальні, але, незважаючи на те, що він дорослий, щороку з нетерпінням очікує цього загадкового свята. Що можна подарувати студентові? Останніми роками – це сучасні гаджети. Ось такі тепер подарунки від Миколая.

– Що побажали б колективі університету в Новоріччя, на Різдво?

– Найперше хотів би подякувати всій нашій університетській громаді за ті здобутки та успіхи, яких досягнули разом. Безсумнівно, це заслуга всього колективу. Якщо в когось були якісь розча-

рування чи невдачі, то нехай вони залишаться в старому, а у новий рік увійдемо зі свіжими ідеями, гарними сподіваннями та оптимістичною вірою, що наші плани зреалізуємо. В ці новорічні та передріздвяні дні хочу побажати всім найголовнішого – мирного неба та перемоги на східних рубежах України. Нехай 2020-ий принесе цю довгоочікувану звістку та стане роком нових проєктів і цікавих програм, виправдає всі наші сподівання й прагнення. Здоров'я, злагоди, сімейного затишку та душевного комфорту вашим родинам! Відзначайте Новий рік радісно та очікуйте справжнього різдвяного дива! З Новим роком Вас, друзі! З Різдвом Христовим!

**Розмову вела
Лариса ЛУКАЩУК**

АРКАДІУШ ЛЕСНЯК-МОЧУК: «НАЙУЛЮБЛЕНІША МИТЬ У РОЦІ – СВЯТВЕЧІР»

– Аркадіуше, чому опинилися саме в Тернополі й саме в медичному університеті?

– Моє рідне місто – Жешув. Там народився та завжди жив. Бажання стати лікарем, мабуть, з'явилось ще у 6-7 класі гімназії, коли дуже полюбив хімію. Згодом у школі обрав біологічно-хімічний напрямок, тож коли постало питання, який же фах найбільш дотичний до цих дисциплін, то я вирішив, що найкраще зможу застосувати свої знання у медицині. Крім того, хочу та вмю спілкуватися з людьми, люблю їм допомагати. Тож медицина найоптимальніше поєднує у собі працю з тим, що люблю.

До Тернополя, можна сказати, потрапив випадково. Так, я віддавна дуже хотів обрати медицину для фаху, але наклалося дуже багато чинників, через які це мені спочатку не вдалося. Тож я вивчав право у Жешувському університеті, але медицина завжди була у моїй голові. А мій друг навчався в Тернополі, повернувся до Польщі й заохотив мене приїхати сюди. День я міркував. Потім же привіз документи – і ось я у Тернопільському медичному університеті. Втім, Тернопіль для мене – не нове місто, тому що пам'ятаю його з дитинства, коли приїжджав сюди з батьками, в яких тут є друзі. Тернопіль дуже затишний, особливо для мене – більше, ніж Львів.

– Навчанням задоволені?

– Дуже добре, що вступив саме у ТНМУ! Якщо хтось вагається, який медичний виш обрати, то щиро раджу приїжджати сюди. Зокрема, мені подобається графік навчання, немає довгих перерв між заняттями та занять у пізній час, як це буває в інших вишах. Дуже був також здивований, що більшість викла-

Новорічно-різдвяний період для більшості – традиційно найсприятливіша пора для доброчинства. Втім, студент третього курсу факультету іноземних студентів ТНМУ ім. І.Я. Горбачевського Аркадіуш Лесняк-Мочук переконаний, що для добрих справ час сприятливий завжди. Власне, саме тому він й обрав медицину – щоб прислужитися людям, бо відчуває таке бажання та поклонання. За активну громадську й волонтерську діяльність Аркадіуша нещодавно відзначили грамотами Тернопільські обласна та міська ради. «Це було надзвичайно приємно! – зізнається він. – Упродовж трьох років навчання я активно допомагаю, чим і скільки можу: беру участь у різних заходах, підтримую благодійні проекти, виступаю на концертах. Не заради чогось, а просто маю таку потребу. Тому особливо зворушливо, що місцева влада мене помітила й подякувала».

дачів чудово володіють англійською мовою. Гадаю, не в усіх польських вишах викладачі так знають англійську. Це свідчить про дуже високий рівень університету.

– Ким себе бачите в майбутньому?

– Наразі важко сказати. Нині мій найближчий план – успішно скласти «Крок». Відверто кажучи, ще не знаю, яку спеціалізацію оберу. Можливо, хірургію, але остаточно ще не вирішив.

– Уже другий рік поспіль у час свят ви стаєте Миколаєм. Як з'явилася така ідея?

– Вона народилася спонтанно. Торік взимку зі школи польської мови в Тернополі мене попросили переодягнутися у стрій Миколая та прийти до них поспілкуватися з учнями. В мене саме почалися зимові канікули, тож охоче погодився. Відтак на кілька годин позичив у них це вбрання, накупив різних цукерок, приємних дрібничок, сувенірчиків і вирішив походити кафедрами, подякувати, що закінчив рік, розказати, як святкуємо цей день у Польщі.

Цього року мене підтримали

одномудці-студентки з Польщі й ми разом вирішили влаштувати добродійну акцію. Десь за тиждень перед 6 груднем, коли у Польщі відзначають день Святого Миколая, ми купили цукерки-гостинці та ходили кафедрами університету збирати гроші. Загалом збрали майже 15 тисяч гривень, згодом купили забавки для дітей та солодкі подарунки, з якими у день Святого Миколая завітали до дитячого будинку. Наш Миколай вийшов дещо іншим: замість того, щоб розносити подарунки, він спочатку забирає, але потім знову роздає (сміється – авт.).

А ще я подумав, що було б цікаво долучити до святкування своїх одногрупників: нашукав багато футболку з новорічними мотивами, шапочки, які роздав їм, щоб вони одягнули, і ми на перервах між заняттями веселилися, святкували, пригощали одне одного цукерками. Потім мої одногрупники з Індії, Гани, Болгарії разом зі мною прийшли у Тернопільську міську лікарню № 2 привітати хворих і пригостити їх цукерками. Ви б бачили, як люди були задоволені!

– Зима щедра на свята. Яке ваше улюблене?

– Святевечір. Для мене з усього року це найкраща мить – урочисто, таємнича, сповнена тиші, спокою та тепла. Так сталося, що цього року саме 24 грудня в мене був іспит в університеті. Я дуже хвилювався! Як так: Святевечір, а тут – екзамен, не маю, як додому повернутися, що ж робити? Але тоді вирішив: якщо я не можу приїхати до Жешува, тоді Жешув приїде до мене! Тож на Святевечір батьки приїхали до мене до Тернополя.

На Новий рік будемо вже вдома. Новий рік у нас називають Днем Святого Сильвестра, на честь римського єпископа, який, за переказами, знищив страшеного монстра Левіафана. Відтоді його пам'ять ушановують 31 грудня. Цього дня, як правило, більше зустрічаються компаніями друзі, переодягаються в костюми, влаштовують бал. О дванадцятій годині – шампанське та феєрверки, потім кожен обирає собі розвагу за бажанням. У нашій сім'ї є традиція першого дня нового року відвідувати філармонію. Моя мама дуже любить концерти, тож коли був маленьким, мене так часто брали у філармонію, що я вже почувався там, як удома. 1 січня у Жешувській філармонії найцікавіший концерт – музика з кінофільмів, сучасна музика. Я завжди дуже люблю на нього ходити.

– Ви надзвичайно комунікабельна та позитивна людина. Це вроджена якість чи цьому можна навчитися? Порадите – як?

– Трошки передалося від мами, бо вона в мене дуже комунікабельна. Але навчитися цьому можна. В дитинстві батьки залишали мене у своїх друзів, брали із собою на роботу чи в

гості. Тому відтоді не маю проблем з тим, аби знайти спільну мову з іншими людьми. Завдяки цьому тепер маю дуже багато друзів тут – з України, Індії, Нігерії, Польщі та інших країн. Це дивовижно – мати можливість спілкуватися з таким розмаїттям національностей, пізнавати їхні традиції, вивчати мови. Скажімо, я стараюся говорити українською й щоразу мені це вдається краще. Хоча спочатку було досить важко, навіть літер не знав. Тепер же вільно читаю, все розумію, без проблем спілкуюся.

Звичайно, мені також доводилося бути у стресових ситуаціях: не знав, як говорити, що розказати, як поводитися, надмірно хвилювався. Але цього позбутися дуже просто. Лише треба поставити мету й крок за кроком йти до неї. Щоразу ставити перед собою та долати різні завдання: наприклад, запитати щось у класі чи розказати, виступити на конференції, взяти участь у концерті. Скажімо, я виступаю на сцені, граю на гітарі. Найбільше впевненості мені додає те, що людям подобається мене слухати. До слова, в Європі більшість людей наче самі по собі, вони закриті, живуть у своїй мушлі й більше нічого їх не цікавить. В Україні люди відвертіші, хочуть разом співати, спілкуватися, вони щасливіші. І гроші до того не мають жодного стосунку.

Мене теж, коли вийшов уперше на сцену, брала бентега. Кожен хвилюється, коли хтось дивиться на нього, але треба працювати над собою, пробувати знову й знову. Моя порада, якої завжди дотримуюся: краще шкодувати, коли щось зробив і не вдалося, аніж шкодувати, що взагалі нічого не зробив.

Мар'яна ЮХНО-ЛУЧКА

ДОБРОЧИННІСТЬ

ПРИЄМНО ПОВЕРТАТИ ЛЮДЯМ ВІРУ У СПРАВЖНЄ НОВОРІЧНЕ ДИВО

Третій рік поспіль студенти п'ятого курсу медичного факультету Тернопільського національного медичного університету імені І.Горбачевського в рамках добродійної акції «Миколай про тебе не забуде» організовують свято у Петрівському обласному геріатричному пансіонаті, аби привітати літніх людей з прийдешнім іменинниками.

На гроші, зібрані всім курсом, студенти-активісти на чолі з Таїсією Білоножко,

Юлею Бандрівською та Назаром Савчуком закупили солодощі (цукерки, печиво, мандарини) й самостійно сформували 185 подарунків, з якими навідалися до підопічних пансіонату. На переконання студентів, спілкування в

теплій родинній атмосфері, щирі слова подяки за подарунки, посмішки на обличчях – це саме те, що спонукає їх влаштувати такі поїздки щороку.

Організатори дякують усім студентам п'ятого курсу медичного факультету, які вже втретє з радістю долучаються до такої благодійної справи, а також студентам третього курсу Антонові Пархіну, Андрію Бороху, Богдані Бондарук і Валерії Петренко та студентці п'ятого курсу Наталі Петровій, які не змогли лишитися осторонь і спільними зусиллями зробили свято для літніх людей.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

СТАЛИ ПЕРЕМОЖЦЯМИ ОБЛАСНОГО ЕТАПУ МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Відбувся обласний етап X Міжнародного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Міжнародний мовно-літературний конкурс започатковано Указом Президента України від 30 вересня 2010 року. Його мета – шанування поета, виявлення творчо обдарованої молоді, виховання поваги до традицій народу, підвищення рівня мовної культури.

Щороку в конкурсі бере участь велика кількість учнів і студентів, яких розподіляють за віком та профілем навчання. Завдання для кожної вікової категорії різні. Як правило, це написання творчороздуму, есею про творчість знаменитого поета. Цього року студенти негуманітарних спеціальностей писали лист, в якому

потрібно було довести, що Тарас Шевченко вдало поєднував риси талановитого поета та художника. Необхідно було продемонструвати знання творчості основоположника української літературної мови, а також знання граматики.

Переможцями обласного етапу конкурсу стали студенти Тернопільського національного медичного університету імені І.Горбачевського. Диплом I ступеня отримала Андріана Салук, студентка 105-ї групи медичного факультету, а диплом II ступеня – Вікторія Легка, студентка 109-ї групи медичного факультету. Сприяли участі наших студентів у конкурсі викладачі кафедри української мови В. Юкало та І. Заліпська.

Пресслужба ТНМУ

Професійний та життєвий шлях випускниці Тернопільського національного медичного університету, а нині – професорки, завідувачки кафедри акушерства та гінекології науково-навчального інституту післядипломної освіти Алли Бойчук ось уже понад тридцять років нерозривно пов'язаний з нашою альма-матер. Тут вона сформувалася як науковець, викладачка, талановитий практичний хірург, досягнувши чималих висот, але не втративши вміння вчитися, пізнавати нове та щедро ділитися власним досвідом. Медицина материнства й дитинства стала справою всього її життя, яке вона наповнила особливим змістом, приймаючи у світ нову людину та даруючи жінкам найбільше щастя – радість материнства.

«БАБУСИН ПРИКЛАД ВПЛИВ НА МЕНЕ»

– Кажуть, усе найкраще в людини – від її батьків. Ким були ваші батьки, Алло Володимирівно? Як згадується дитинство, юність? Які дорогі та найбільш пам'ятні моменти закарбувалися в пам'яті?

– Я народилася в сім'ї інтелігентів. Батько – юрист, мама – вчителька української мови, вони, здається, були створені один для одного. Тато – романтична натура, коли він повертався з роботи, то міг дорогою нарвати квітів, польових ромашок, волошок чи будь-яких інших та принести їх мамі. От тільки невимовно сумую за ним, він рано пішов із життя, йому було лише 53 роки, ми так мало набулися разом в цьому світі.

Своє дитинство згадую, як прекрасний час. Мене з братом батьки оточили надзвичайною любов'ю, піклувалися й про те, аби ми творчо розвивалися. Й та брат закінчили музичну школу за класом фортепіано. Танцювали, займалися у художній студії. Брат також активно займався спортом, навіть отримував нагороди під час змагань.

Хочу сказати, що мама, як справжня вчителька, дуже ретельно ставилася до нашого навчання, створила для нас усі умови. Її ж дитинство минуло в селі й, крім підручників, на неї чекала чимала господарка, треба було і води наносити, і до хліва заглянути, і город сполоти. Дитиною вона виконувала роботу, яка була під силу дорослим. Господарства в нас не було, тому

мене від мами, але вона була надзвичайно відповідальною, вимогливою, насамперед до себе, людиною. Не можу не згадати й мою бабусю по маминій лінії, Ганну Миколаївну, яка була неординарною особистістю, наділеною життєвою мудрістю, особливим вмінням розрадити людину в прикрошах. До неї йшли односельці – знали, що вона неодмінно порадить, як розв'язати їхню проблему, знайде мудрий вихід зі складної життєвої ситуації. Я теж любила ходити до бабусі Ганни. Пригадую, як вона мене десь у роки п'ять вчила в'язати кофтину для ляльки, та ще й з регланом. Спочатку я таки

Алла БОЙЧУК у дитинстві (1965 р.)

щось трішки сплела, а потім мені набридло й, кинувши спиці, побігла до дітей гратися. Бабуся мене повернула, посадила в крісло й сказала: «Якщо ти зараз не навчишся завершувати розпочате, то ти ніколи потім у житті не будеш вміти доводити справу до кінця. Але якщо навчишся

були її поради. От навіть і тепер – якщо мені не дуже хочеться завершувати розпочате, то чомусь одразу зринають у пам'яті бабусині повчання й я з новим запалом повертаюся до роботи. Цікаво, що вона була неграмотною, але в 60 років опанувала письмо та навчилася читати. Бабусин приклад, розумної й дуже доброї світлої людини, безумовно, вплинув на мене.

– Як прийшло рішення обрати медицину? Чому вирішили вступати саме до Тернопільського медінституту, адже столичний ВНЗ був всетаки ближче?

– Наша сім'я не була дуже заможною, і мама вважала, що найкраще інвестувати кошти в освіту дітей. Пригадую, як вона часто повторювала таку фразу: «Дитино, в мене немає можливості, щоб ти вступила до інституту за гроші, але як вчителька, я впевнена, що, маючи міцні знання, зможеш вступити сама, лише старайся, вчися». І я вчилася, неодноразово була призеркою шкільних, обласних і всеукраїнських олімпіад з фізики, хімії, що додавало шансів до вступу. Закінчила школу із золотою медаллю. Коли ж настав час обирати професію, то жодних сумнівів щодо медицини в мене не виникало. Це рішення прийшло з нездійснених бажань моєї мами стати медиком, то були повоєнні роки й її мрія не зреалізувалася. Втім, я так часто і з таким захопленням слухала її розповіді про цю професію, що вона й мене полонила. Потрібно було обрати заклад. Спочатку ми подалися до Київського медичного інституту, але натрапили на неймовірно високий конкурс – 25 осіб на одне місце. Тому вирішили зробити так: мама поїхала до Тернополя, а тато зібрався до Вінниці, аби дізнатися, який там стан справ. Я ж залишилася в Києві студіювати хімію, бо, як медалістка, мала скласти лише один іспит. З'ясувалося, що в Тернопільському медичному інституті конкурс найнижчий, але потрібно скласти не хімію, а фізику. «Дитинко, але чи ти зможеш скласти фізику», – як зараз чую в телефонній слухавці мамин голос. «Не хвилюйся, мамо, я зможу», – кажу їй у відповідь, а сама вже через кілька годин збираю валізу, необхідні документи та купую квиток на потяг до зовсім невідомого Тернополя. Подала документи, успішно склала фізику й стала студенткою. Пригадалася мить, коли, радісна та окрилена цією звісткою, вперше спускалася сходами до Тернопільського ставу, милувалася краєвидами та принадами цього красивого міста й була неймовірно щаслива. Мені тоді хотілося купити букет квітів і з вдячністю покласти їх на сходах до університету – храму науки.

Професорка Алла БОЙЧУК:

«ЗА УСІ РОКИ НАВЧАННЯ В МЕНЕ НЕ БУЛО ЖОДНОЇ ЧЕТВІРКИ В ЗАЛІКОВІЙ КНИЖЦІ»

– Що найбільше запам'яталося зі студентських років? Хто з викладачів справив найбільше враження? Розкажіть про цікаві випадки з виробничої практики та студентського дозвілля?

– Вчитися було цікаво, адже читали лекції та проводили практичні заняття чудові викладачі. Знання здобувала завзято й дуже добре, за всі роки навчання у мене не було жодної четвірки, мій портрет висів тоді на інститутській дошці пошани. А ще я складала іспити «автоматом». Нинішні студенти й не здогадуються, що це таке, але це була гарна практика, коли студентів, в якого всі атестації складені на п'ятірки, автоматично зараховувалася іспит. Я таким «автоматом» склала два предмети – біохімію, яку дуже любила, та анатомію. Отримати автомат з анатомії – було неймовірно. Але цей результат був закономірним, адже впродовж всього курсу навчання, цілих півтора року не було жодного дня без «анатомки», в якій ми вчилися над анатомічними матеріалами, засиджувалися допізна. І ось результат цієї титанічної праці – «автомат». Пригадую, як після першого курсу мої батьки отримали лист-подяку за гарно виховану студентку, яка сумлінно навчається в інституті. Уявляєте, якою радістю було це для тата й мами! Мені видається,

що цю гарну традицію нашого вишу можна відновити, бо немає більшого задоволення для батьків, ніж почути, що їхня дитина досягла успіхів у навчанні. Щоправда, кожного разу, коли вони мене відряджали на навчання до Тернополя, суворо звучали слова мами: «Не відривайся від землі!», тобто, вчися, дитино й, дивись, не загордися.

Студентське життя було дуже цікаве, насичене подіями. Крім навчання, я брала активну участь у художній самодіяльності, співала, грала на гітарі та фортепіано, була активним членом «Інтерклубу». Ми їздили в Орел, Липецьк, Воронеж виступати з агітбригадою, цим дивним дітищем радянської епохи. За що агітували? Напевно, за світле комуністичне майбутнє. Співали українських, пісень, декламували вірші в колгоспах, на фабриках, заводах. Давали по 5-6 концертів. Найбільше запам'яталися українські села у Воронезькій області, і місцеві українці, які просили нас: «Співайте, співайте нашою рідною мовою». Була також учасницею народного ансамблю. Ми співали під супровід українських народних інструментів – цимбал, сопілки,

Шалений темп життя (2002 р.)

бандури, скрипки. Брала участь у розмаїтих концертах.

«ДУЖЕ РАДІСНО ВІДЧУВАТИ, ЩО ДОПОМОГЛА НОВОМУ ЖИТТЮ УВІЙТИ В ЦЕЙ СВІТ»

– Ви обрали одну з найважливіших спеціальностей у медицині – акушерство та гінекологію. Як вдалося охопити такий широкий професійний діапазон, якщо врахувати ще й хірургічний напрямок?

Алла БОЙЧУК на засіданні спеціалізованої ради як офіційний опонент (2019 р.)

мама вважала, що ми маємо більше часу для навчання, а отже, вчитися повинні лише на «відмінно». Змалку батьки привчали виконувати доручену нам справу якнайкраще. Можливо, щось з генами й перейшло до

завершувати розпочату роботу, то отримаєш велику насолоду від праці». Відтоді витекло чимало води, але й зараз, озираючись подумками в минуле, згадую її слова, ще раз, і ще раз впевнююся, якими життєво мудрими

«КОЖНА З ПАЦІЄНТОК СТАЄ ЧАСТИНОЮ МОГО ЖИТТЯ»

— 1986 року я закінчила тоді ще Тернопільський медичний інститут і за попереднім розподілом отримала скерування на роботу акушером-гінекологом в одну із сільських лікарень Хмельниччини. Щодо вибору спеціалізації, то тут особливих проблем не виникло — нас було лише десять осіб на курсі, які мали найкращі успіхи в навчанні, отож нам запропонували акушерську спеціальність. Ще 14 найкращих у навчанні потрапили на хірургію. Ще була терапія з усім розмаїттям субспеціальностей. Щороку чотирьох кращих студентів з цілого курсу залишали для наукової роботи в університеті й мені запропонували клінічну ординатуру на кафедрі патологічної анатомії. Ця пропозиція прозвучала для мене майже як вирок, бо то була зовсім не моя спеціальність, і я з сумом відповіла, що подумаю. Коли ж приїхала додому, щоб порадитися з батьками, бо їхня думка для мене була авторитетною, то, як нині, пригадую слова батька. Він сів поруч зі мною й сказав: «Я вже й рух автобусів до села Лонки виписав, а мама приготувала тобі речі для поїздки, але ти не квапся, подумай, може все-таки ти зможеш... А любов до патанатомії згодом прийде, ти,

Алла БОЙЧУК у Верховній Раді України (2016 р.)

спантелеченість, лише побажали успіху на ниві акушерства та гінекології. Нині вже й сама з усмішкою пригадую цей випадок, але вірю, що це, напевно, й були ті вищі сили, які втрутилися в мій розподіл і скерували мене туди, де я нині можу принести щонайбільше користі пацієнтам. Для мене це неймовірне щастя займатися улюбленою роботою та отримувати від цього великий емоційний позитив. Дуже радісно відчувати, що допомогла новому життю увійти в цей світ. Тішитися за жінок, у лоні яких зароджується нове життя й вони так бережно несуть тобі ці дві смужки, як найбільшу цінність. Частина моїх пацієнток стають друзями на все життя, частиною мого життя, і я вболіваю за них, ніби вони — моя родина. Приємно, що й для мене є місце в їхній життєвій історії. Це неймовірне щастя — мати таку спеціальність.

— Ознайомившись з вашою автобіографією, дізналася, що вам у доволі молодому віці, ще будучи клінординатором, практично вчорашній студентці, довіряли вести практичні заняття з акушерства у студентських групах.

— Кафедра акушерства та гінекології нашого університету, якою тоді керував Анатолій Юхимович Франчук, мала багаторічні й глибокі традиції. Всі клінічні ординатори та аспіранти вели практичні заняття у студентів. Мені також доручили чотири групи. Знаючи, що у вересні мені доведеться бути в ролі викладача, вже в серпні я розпочала підготовку. Дуже хвилювалася, бо сама ще нещодавно була студенткою, а тут вже потрібно інших навчати.

Щодо наукового-педагогічного складу кафедри, то моїми колегами стали викладачі з великим ім'ям в акушерстві та гінекології, які вчили нас, молодих науковців, клінічного мислення, збуджували лікарську допит-

ливість та інтерес. Це — доценти Володимир Михайлович Флехнер, Володимир Володимирович Лукашук, Ірина Федорівна Гурова, Орест Васильович Помазанський, Зінаїда Миколаївна Кучма, Світлана Василівна Ющишина. Вони створили величезну базу навчального матеріалу, методичних розробок, за якими було легко навчати студентів. Ми ходили до них на відкриті показові заняття, вчилися педагогічній майстерності. Звісно, перше заняття, це своєрідне випробування, бо усе вперше, але коли йдеш на друге, третє, четверте, то відчуваєш себе майстром, володієш матеріалом та аудиторією вже повною мірою. Що ж дала мені така «рання» викладацька практика? Насамперед вона стала фундаментом для подальшого професійного зростання, до речі, я й нині можу із заплющеними очима вказати, на якій сторінці викладено ті чи інші акушерські положення в підручниках наших

аспірантки, асистентки, доцентки, завучки кафедри. І прийшовши вже через 16 років на факультет післядипломної освіти, вже була цілком сформованим науковцем і викладачкою. Так само й здобувалися практичні навички під час чергувань, оперативних втручань, проведенні маніпуляцій. Нам сприяли та допомагали науковці інституту й лікарі практичної медицини. В мене було нестримне бажання оперувати, вчитися та запозичувати досвід. Пригадую свій перший кесарський розтин, який довірив мені провести Орест Васильович Помазанський, і в мене все вийшло. Ці емоційні переживання не забути ніколи, навіть пам'ятаю, як через одну сходинку збігала сходами з операційної, з відчуттям, що сама це зробила. Це було після першого року навчання в клінічній ординатурі, а я мала лише рік практичної роботи.

— Згодом були кандидатська, докторська дисертації. Чи ваші наукові висліди імплементувалися в практичну охорону здоров'я?

— Темою моєї кандидатської дисертації було лікування післяпологових і післяабортних ендометритів. Це дуже актуальна проблема для практичної охорони здоров'я, якою я почала займатися ще будучи клінічним ординатором. Докторська також стала продовженням цієї тематики, я вивчала та досліджувала тему запальних процесів внутрішніх жіночих статевих органів, які спричиняють і зокрема, порушення в роботі ендокринної, імунної систем. Але якщо над кандидатською працювала три роки, то на докторську пішло тривалих одинадцять. Вона припала саме на буремні 1990-і роки, коли більшість людей якось виживали, хтось розпочинав власний бізнес, когось виручала закордонна комерція та непогані заробітки. Коли ж мене запитували, чим я займаюся, то не могла похвалитися великими статками, бо

чи не всі гроші витратила на реактиви. Втім, як не дивно, моя праця не пішла в небуття, бо моноклональні антитіла, які ми досліджували на початку 1990-х років і впродовж 2000-х і досі не втратили своєї актуальності. І навіть зараз у публікаціях Scopus я з подивом знайшла свої роботи з початку дев'яностих років, отже, вони були новаторськими й досі не втратили своєї наукової новизни. Я надзвичайно

Алла БОЙЧУК на симуляційному курсі навчання з гістероскопії (Париж, 2018 р.)

вдячна професорові Анатолію Юхимовичу Франчуку. Він був керівником обидвох моїх дисертаційних робіт і став моїм науковим батьком, благословив займатися наукою та гостинно відчинив двері у світ хірургічної практики. Для мене це велика честь, бо Анатолій Юхимович належить до національної наукової еліти та має велику повагу від лікарів практичної медицини. Ми з ним уже тридцять чотири роки поруч у науковому тандемі. Звісно, вдячна й усій кафедрі акушерства та гінекології, бо кожний з моїх наставників вклав частинку свого серця, знань, умінь і власного досвіду в моє професійне становлення — я вчилася в кожного й запозичувала найкращий досвід у своїх старших колег.

— З вашої сторінки у соцмережі можна дізнатися, якого особливого значення надасте відвідинам міжнародних форумів з акушерства та гінекології? Чому це так важливо для сучасного лікаря?

— Я не припиняю навчатися, відвідую форуми в Україні та за кордоном, скрізь, де є лише можливість, намагаюся побувати та запозичити щось нове, аби потім впровадити його на благо пацієнтів. Наша кафедра інституту післядипломної освіти, власне, й стала тим науковим майданчиком, де можна апробувати та впроваджувати всі ці інновації, а також навчати практичних лікарів новітнім технологіям в акушерстві, гінекології, неонатології, репродуктології для втілення їх у практичну охорону здоров'я. Маємо активну співпрацю з усім колективом комунальної міської лікарні №2. Ми єдині як у здобутках, так і у розв'язанні проблем. Працюємо з відчуттям гордості за бренд «Міська лікарня №2» і вкладаємо в нього свої зусилля!
(Продовження на стор. 8)

Алла БОЙЧУК на науковій конференції в Одесі (2017 р.)

може, спробуй». І я, слухняна дитина, із щирою вірою в батьківські слова та, переконуючи себе, що я зможу-таки осилити ту патанатомію, мені все вдається, повернулася до Тернополя. Але коли зранку прийшла до інституту, щоб повідомити про власне рішення, мене очікувала приємна несподіванка. Члени комісії порадилися та з огляду на те, що я так багато сил і часу віддала акушерству, вирішили надати мені місце в клінічній ординатурі відповідної кафедри. «А що, на патанатомії вже місця немає?», — запитала я так безпосередньо, що навіть трохи розсмішила викладачів. А вони, відчувши, очевидно, мою

Алла БОЙЧУК у колі доцентів рідної кафедри (2018 р.)

корифеїв — Малиновського, Бодяжиної... Але й це не головне. Впродовж 16 років роботи на цій «студентській» кафедрі підіймалася сходинкою за сходинкою шляхом професійної компетентності — спочатку на посаді клінічного ординатора, а згодом

Алла БОЙЧУК 30 років пліч-о-пліч зі своїм науковим наставником — проф. Анатолієм ФРАНЧУКОМ

ПРОФЕСОРКА АЛЛА БОЙЧУК: «КОЖНА З ПАЦІЄНТОК СТАЄ ЧАСТИНОЮ МОГО ЖИТТЯ»

(Закінчення. Поч. на стор. 6-7)
— Ви запровадили на базі другої міської лікарні перші лапароскопічні операції. Що вважаєте найбільш вагомим досягненням?

— Вважаю, що хорошим лапароскопічним хірургом може бути та людина, яка свого часу навчалася гри на фортепіано. Тому всім своїм знайомим раджу віддавати дітей до музичної школи, аби в майбутньому з них вийшли талановиті хірурги-лапароскопісти. Це, звісно, жарт, але під час гри на фортепіано піаніст одночасно дивиться на ноти, які стоять на пюпітрі, перебирає пальцями клавіші, а ногами натискає педалі

натискають коагуляційні педалі. Тому вважаю, що мій успіх у малоінвазивній хірургії сягає ще тих часів, коли відвідувала музичну школу. Взагалі ж на це пішов не один рік навчання, освоєння методики, яка вимагає тривалої та наполегливої праці. Мені дуже пощастило з колегами. Розпочинала освоювати цей напрямок 1992 року із Сергієм Данилюком, а з 2000 року співпрацювала з професором Олександром Ковальчуком, згодом упродовж двох років оперувала в консультативно-діагностичному центрі нашого університету, а 2008-го відкрили першу операційну на базі другої міської лікарні. Наразі

Алла БОЙЧУК разом з рідним братом Олегом (2018 р.)

освіти ТНМУ є базовою з навчання клінічної, оперативної гінекології, гістероскопії в нашій області. До нас на стажування та курси тематичного вдосконалення приїждять інтерни й лікарі з усієї західної України, бо ці навчання користуються чималою популярністю. Щиро вдячні керівництву нашого вишу, зокрема, ректорові Михайлу Михайловичу Корді, що знайшли можливість закупити для нас сучасну лапароскопічну техніку, відтак маємо змогу навчати сучасних методик наших інтернів і лікарів-курсантів. Використовуємо також сучасне обладнання вітчизняного виробника, зокрема, методику зварювання живих тканин з допомогою зварки Патона. Пишаємося, що ці досягнення ввійшли до світових брендів, а ми можемо лікувати пацієнток за допомогою безкровних методик лапароскопічної та відкритої хірургії. Наші фахівці освоїли

широкий спектр хірургічних втручань — це і лапароскопічна та вагінальна екстирапація, реконструктивні оперативні втручання та інші методи, які нині застосовують у світі. Я проходила стажування в кращих клініках зарубіжжя, запозичувала досвід у передових хірургів України й вважаю, що вчитися лікар повинен усе життя.

«ВЕСЬ СВІЙ ВІЛЬНИЙ ЧАС ПРИСВЯЧУЮ МОЇМ НАЙКРАЩИМ І НАЙМОЛОДШИМ ЧЛЕНАМ РОДИНИ»

— Чим любите займатися на дозвіллі? Як відпочиваєте?

— У моєму приватному житті в мене найкраще звання — я бабуса. Це напевно, найпрекрасніші миті, коли я в оточенні своїх внуків. Відпочиваємо ж гуртом, бо коли моя старша внучка Вікторія сказала: «Бабусю, ти ж не зможеш без нас поїхати на море», то я подумала, що й справді, куди я без них. Тому весь свій вільний час присвячую моїм найкращим і наймолодшим членам родини. Перший раз ми подорожували з Вікторією у Карпати, коли їй було лише три місяці, але наш Дмитрик «побив» цей рекорд, бо на море ми поїхали з ним у двомісячному віці. Отож, ми така, трошки екстремальна та спортивна родина, яка любить мандрувати.

— Звідки черпаєте сили, натхнення?

— Джерело моїх життєвих сил — це родина. Але, оскільки в душі я романтик, й творчість приносить мені неабияке задоволення. Найбільше люблю малювати, гадала, що займатимуся цим уже на пенсії, але завдячуючи художній арт-студії Рустама Давлетова, можу прийти туди в будь-який час і, не думаючи про фарби чи мольберт, насолодитися процесом власної творчості. Для

Алла БОЙЧУК у студії Рустама Давлетова — місці, де відпочиває й творить душа

мене — це арттерапія, де під музику кілька годин відпочиваю душею. Люблю ще спів, романси під власний музичний супровід, пісні в теплому добірному товаристві друзів, що завжди приносять душевне задоволення та комфорт. Дуже люблю, коли збирається наша велика родина за великим святковим столом і ми спілкуємося, співаємо народних пісень, а душа наповнюється світлою радістю та щастям.

Лариса ЛУКАЩУК

Україночки — онучка Вікуся та бабуся (2018 р.)

інструмента. І ці звички закріплюються протягом тривалих 7 років! Подібних дій вимагає й лапароскопічна методика, коли хірург очима дивиться на екран монітора, руками проводить маніпуляції інструментами в черевній порожнині, а його ноги у цей час

там проведено багато тисяч лапароскопічних оперативних втручань, хоча справжню цифру важко назвати, бо не підраховували їхньої кількості. Це величезний досвід. Роки життя...

Наша кафедра акушерства та гінекології ННІ післядипломної

ВІСТІ

ПРИДБАЛИ НАЙНОВІШІ ПІДРУЧНИКИ З МЕДИЦИНИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Нині Україна в напрямку підготовки медичних кадрів орієнтується на світові стандарти. Задля цього 2019 року було введено Міжнародний іспит з основ медицини (International Foundations of Medicine (IFOM)), який вимірює компетентність майбутніх лікарів у фундаментальних науках з медичної практики. Тернопільський національний університет завжди впроваджує в освітній процес новітні методики та технології, а також йде в ногу з вимогами часу. Саме тому було закуплено найкращі міжнародні підручники, за якими вчать студенти в університетах Європи, США та інших країн, зокрема «Harrison's Principles of Internal Medicine», «Pathologic Basis of Disease» та багато інших.

Під час планового засідання ректорату Тернопільського національного медичного університету імені І. Горбачевського завідувачам кафедр

Кафедри університету отримали такі підручники, як «Harrison's Principles of Internal Medicine» (J. Larry Jameson, Anthony S. Fauci, Dennis L. Kasper, Stephen L. Hauser, Dan L. Longo, Joseph Loscalzo), «Basic and Clinical Pharmacology» (Bertram G/ Katzung), «Biology: Life on Earth» (Gerald Audesirk, Teresa Audesirk, Bruce E. Byers), «Netter's Neurology» (Javanshri Shrinivasan, Claudia J. Chaves, Brian J. Scott, Juan E. Small), «Pathologic Basis of Disease» (Robbins and Cotran), «Guyton and Hall textbook of Medical Physiology», «Clinical Chemistry», «Medical Genetics», «Emery's Element of Medical Genetics» (Peter Tumpenny, Sian Allard), «Nelson textbook of Pediatrics», «Medical Microbiology», «Medical Embryology».

Пресслужба ТНМУ

передали щойно придбані підручники з медичних наук англійською мовою. Це — найновіші та найвідоміші у світі видання, навчальний матеріал у яких відповідає вимогам Міжнародного іспиту з основ медицини.

ВІДКРИЛИ НАУКОВО-ДОСЛІДНУ ЛАБОРАТОРІЮ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ РОЗРОБКИ

У Тернопільському національному медичному університеті імені І. Горбачевського відбулося відкриття науково-дослідної лабораторії фармацевтичної розробки при фармацевтичному факультеті.

«Давно планували відкриття такої лабораторії. Приємно, що напередодні Нового року цей проєкт став реальністю. Її призначення здебільшого полягає в забезпеченні навчального процесу та наукової роботи з напрямку «Технологія ліків».

Студенти зможуть отримувати тут потрібні практичні навички, а науковці здійснюватимуть свої дослідження. Університет має намір дообладнати лабораторію необхідними аналітичними приладами», — зазначив ректор ТНМУ, професор Михайло Корда.

Доцентка кафедри управління економіки фармації з технологією ліків і відповідальна за роботу науково-дослідної лабораторії фармацевтичної розробки Наталія Белей розповіла, що лабораторія створена для здійснення науково-дослідних робіт, зокрема дисертаційних і магістерських, та організації практичних занять для студентів фармацевтичного факультету. За її словами, тут встановлені сучасні прилади, на яких можна виготовляти рослинні лікарські препарати ще під час дослідження рослинної сировини, отримати витяжки біологічно активних речовин, екстрактів, настоянок, довести їх до стану порошків або гранул, а також виробляти пігулки та капсули.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

«QUO VADIS»

Загальновідома фраза Христа як назва газетного матеріалу аж ніяк не означає, що автор втратив почуття скромності, а його публікація претендує на більше, ніж цього заслуговує. Йдеться про те, що ця віща фраза дуже чітко коментує суть однієї споконвічної та важливої проблеми, яка нині постає особливо гостро та яку я в міру своїх скромних сил і можливостей намагаюся розглянути.

Кому не відомі нарікання старших на молоде покоління. Часто звучить фраза на кшталт «Вони якісь не такі...» й далі безліч розмаїтих епітетів, барвистість яких залежить від рівня культури та освіти, в тому числі й вуличної. На жаль, інколи й мене навідували подібні думки, щоправда, радше філософського, ніж «приземленого» характеру.

Старші покоління часто звинувачують молодші в егоїзмі, прагматизмі, жадібності й ненаситності бажань (отримати все й одразу) та інших «смертних» гріхах, про які самі з часів своєї молодості теж знають не лише з теорії. Крім того, «страшним» звинуваченням проти них є їхній внутрішній абстрактний та віртуальний світ з іншою ментальністю, більше наближений до світу машин, до якогось андроида, ніж до людини. Діти, на їхній погляд (і це в певному розумінні так і є), живуть не між людей, а у віртуальному просторі смартфонів чи іншого дивайсу за штучними, неприродними законами «потойбічного» світу.

З цього приводу останнім часом з'явилося чимало «пророчих» тривожних публікацій педагогів, психологів, соціологів та інших «ологів», які ставлять якщо не смертельні, то принаймні страшні діагнози для майбутніх поколінь, для людства загалом. Водночас можна прочитати детальні й часто суперечливі рекомендації, як «лікувати ці хвороби», як молоді повернути у світ дорослих з їхнім світоглядом, з їх розумінням сенсу людського буття.

Зрештою, проблема «батьки та діти» відома з часів стародавнього світу. І кожне молоде покоління змушувало старших з острахом спостерігати за «безсумнівними» прикметами наближення якщо не кінця світу, то чогось подібного. Але нічого такого наразі ще не сталося. Звісно, це аж ніяк не означає, що, якщо ніхто не бачив білої ворони, то її не існує. Однак зрозуміло і те, що побоювання старших поколінь, щонайменше, перебільшені, а якщо взяти до уваги стрімкий злет людського інтелекту та всього того, що з цим пов'язано, що зробило людство за період свого розвитку, то такі побоювання виглядають безпідставними. Звісно,

це не означає, що в людства немає «головного болю» від «власної голови».

Хто ж у цьому винен? Перш, аніж відповідати на це питання, задаймося іншим. Чи змогло б нове покоління створити будь-яке суспільство, не опираючись на весь досвід і знання старших поколінь? У кращому випадку — це було б щось середнє між стадом бандарлогів і Мауглі. Отже, з цього випливає дуже простий та, по суті, відомий висновок, про який забувають «критики» молоді генерации. Кожне наступне покоління — продукт своїх попередників у доброму розумінні цього терміну. І не могло б воно стати таким, як би його таким не створили. Слід зрозуміти, що ніхто сам собі не творець, він продукт середовища, в якому розвинувся. Найбільше, що можна приписати його індивідуальності, це те, яким його створила природа, який випадковий набір генів вона йому дала. Згодиться, немає чим хизуватися, хіба тим, що став (стала) «жертвою» випадку.

Проте повернемося до питанням «Quo vadis?» Більше того, нас цікавить не лише, куди йде нове покоління, але й чому воно вибрало цей напрям і що його очікує. Почнемо з того, що особливого вибору ми йому не залишили. Щоб краще збагнути цю думку, вдамося до алегорії. Уявімо дві групи людей на березі океану, які мріють потрапити в невідоме й чомусь обов'язково світле (зі слів попередників) майбутнє. В одній є недобудований літак, а у другій — недобудований корабель. Чи є в них особливий вибір? Важко повірити, що «корабелі» почнуть будувати літак, а «пілоти» — корабель. Вони продовжуватимуть те, що отримали у спадок від попередніх поколінь. Отже, ми не залишили їм особливого вибору. І оцінюючи їх, критикуємо себе, за те що їхній «корабель» не може літати. Чи ж варто намагатися згідно з рекомендаціями різних «ологів» повернути їх на «шлях істинний»? Почнемо з того, що цього шляху, на який намагаємося їх повернути, вже не існує. Виник інший, з іншими законами, правилами, до яких вони вже адаптувалися. А те, що нам не подобається, є ніщо інше, як результат їхньої адаптації. До того ж забуваємо: якщо вони адаптувалися, отже, це добре. В тих же, хто не зміг адаптуватися, — проблема. Як тут не згадати ролик з інтернету, де маленький хлопчик ходить кімнатою з іграшкою, схожою на кадило, та б'є поклони, чим дуже втішає бабусю, яка постійно водить його до церкви (це не критика релігії, це критика бабусиної системи виховання).

Це загальні міркування. Як і про те, що живемо в період інформаційного вибуху. Проте в людини обмежені можливості пам'яті.

Нам на допомогу нині приходять технічні засоби збереження інформації. Але володіти нею та опрацювати її, а тим більше — шукати, добувати щось нове, в тому числі й нову інформацію, це цілком різні речі. Ходити за прикладами далеко не треба. Завдяки інтернету та іншим електронним засобам нагромадження й зберігання інформації чи не в кожного є можливість доступу до неї. Але аж ніяк не всі здатні отримати з цієї інформації якусь користь для себе й тим більше — принести її для суспільства. Тож гостро постає ще одне питання: чи потрібно людям володіння безмежним обсягом інформації? Зрештою, чи кожна інформація є корисною, чи існує шкідлива та чи має суспільство право доступу до неї. Значимість інформації для різних людей у різні часи за різних обставин буває різною. Тобто, йдеться про те, що інформація може бути застарілою, непотрібною,

Микола КАШУБА, завідувач кафедри загальної гігієни та екології, професор

ною, корисною, нейтральною, небезпечною, недоступною.

Уся ця класифікація, звісно, носить умовний характер і залежить від того, хто та для чого її використовує. Але ми зараз не обговорюємо право доступу до інформації. Йдеться про інше. Як працювати людському інтелекту в цьому безмежному інформаційному полі, як зрозуміти, в яких інформаційних нішах проводити необхідний пошук, як встановити, яку інформацію та в якому поєднанні слід отримати й т.д.? Тобто, йдеться про нові методологічні підходи до роботи з інформацією майбутнім спеціалістам (скажімо, геронтологам, біологам, генетикам, трансплантологам) і фахівцям інших суміжних наук, а також наук, які, на перший погляд, не мають нічого спільного з перерахованими науками, як-от: педагогам, юристам, психологам, соціологам, психіатрам та іншим. Але це лише на перший погляд.

Отже, важливо не лише й навіть не стільки володіти інформацією, як володіти набором інструментів для її оброблення, чого, власне, нині ніхто у навчальних закладах не вивчає.

Часто викладачі стверджують, що студенти стали лінєвими, книг не читають, обмежуються

поверхневою інформацією з інтернету, яку переглядають теж поверхнево. І в багатьох випадках це справді так. Чому так сталося? Почнемо з того, що інформація у всесвітній павутині завдяки сучасним комп'ютерним та інтернет-технологіям яскравіша, емоційніша, часто спирається не лише на вербальне сприйняття інформації, але й на образне.

Тут доречно згадати, що образне сприйняття інформації та образне мислення має більш глибокі еволюційні, історичні корені, а також у деяких випадках значно більші переваги над вербальним. Підтвердженням цього — наявність ілюстрацій у книгах, які часом є взагалі незамінними в тексті. Другим, а, можливо, й першим за значимістю важливим моментом, який впливає на ставлення молоді до інформації, є її потік, в якому захиляється суспільство, а особливо студенти. Поверхневе сприйняття інформації ніщо інше, як захисна реакція на перевантаження.

Виникає непросте запитання: що робити для її ефективного засвоєння й чи взагалі це слід чинити? Звісно, теза «Хто володіє інформацією, той володіє світом» не втратила своєї актуальності. Але чи завжди нам потрібно перевантажувати свій мозок інформацією? Нині маємо потужні носії інформації, які значно звільняють наш мозок від цієї обтяжливої функції й це створює передумови для ефективного використання його для обробки інформації. Однак суспільство й, зокрема освіта, ще не готові до створення та застосування нових методологічних підходів у навчальному процесі. Студенти й надалі «зубрять», намагаючись запам'ятати велетенську кількість інформації, а часу й бажання на її опрацювання залишається дедалі менше й менше. Особливо це стосується деяких гуманітарних вишів.

Проте ця проблема лише верхівка айсбергу. В його підводній частині теж криються вельми неприємні проблеми. Суспільство наближається до створення штучного інтелекту. Чим це загрожує суспільству й чи загрожує? Однією з важливих функцій штучного інтелекту буде та вже є опрацювання тієї чи іншої інформації, тобто виконання того, що покладено нині на людський інтелект. Речі, які ще нещодавно здавалися науковою фантастикою, тепер уже втілюють у життя. Нікого вже не дивує імплантація в організм різноманітних чипів. На часі — імплантація штучних блоків пам'яті та моделювання складних математичних алгоритмів. Моральні та етичні аспекти цього питання обговорювати не будемо, але доречно спитати, де буде межа між людиною та штучним інтелектом? Виникає також природне запитання: що ж тоді залишиться на долю людини? Чи не програє людина в майбутньому штучному інтелекту в змаганні за інтелектуальне лідерство, більше того, за лідерство в цьому світі з

усіма можливими наслідками? Щоб відповісти на це питання, слід подумати про інше. Що такого може людина, що буде недоступне в майбутньому штучному інтелекту? Людській природі притаманна індивідуальність. Кожна людина — це окрема особистість. Для штучного інтелекту принаймні нині така властивість недоступна. З цієї відмінності випливає інша обставина — розмаїтість та евристичність мислення. Для однієї людини яблуко, що впало на голову з дерева, — дрібна неприємність, для іншої — закон земного тяжіння! Є ще одна риса людської психіки, яка відсутня у штучного інтелекту. Як не парадоксально, це здатність помилятися. Пошук помилок часто призводить до отримання знань, які не можна здобути, використовуючи закони логіки.

Людський індивідуалізм та егоцентризм — потужний генератор мотивації. Спрямовання мотивів визначається не на основі логічних посилен, а потребами «его» людини, часто непередбаченими й непрогнозованими. Тому шлях пізнання в людини прокладений галузистими манівцями, часто помилковий, повільний, але саме на непроторенних дорогах можна знайти нові зерна знань.

Людиною, її «его» керують як інстинкти, так і прицеплені їй вихованням етичні та моральні норми. Очевидно, що набути легше зруйнувати, ніж те, що мільйони років закарбовувалося на генетичному рівні.

«Спілкування» з комп'ютером, а тим більше — зі штучним інтелектом без застосування до них гуманітарних підходів, неминуче призведе й уже призводить до втрати ролі гуманітарних цінностей у декого з тих, що надто глибоко поринули в цю справу. Водночас інстинкти, які у сучасному суспільстві значною мірою контролюють моральні засади, сумління кожного члена суспільства, залишаються інтактними. Це досить небезпечна гуманітарна проблема, яка потребує негайного втручання.

Є ще одна проблема, на яку пропоную поглянути з незвичного боку. Йдеться про систему навчання та контролю знань за допомогою комп'ютерних програм і зокрема тестів. Опитування студентських аудиторій свідчить, що менше 10 відсотків юнаків і дівчат вважають, що тести є ефективним навчальним засобом. Тим часом чи не у всьому світі застосовують контроль знань комп'ютерним тестуванням. Для кого й для чого це потрібно? Перша думка — студентам для засвоєння знань. Як це не парадоксально, але ця проблема не стоїть на першому місці. Щоб краще збагнути, про що насправді йдеться, вдамося до аналогії. Щоб з'явилася автомашина «Мерседес», спочатку необхідно було створити підводу. Щоб штучний інтелект зміг спілкуватися з пацієнтом, необхідно спершу налагодити спілкування людини з комп'ютером за допомогою простих тестів, процес навчання є вторинним. Аж ніяк не означає, що в цьому немає ніякої користі.

(Продовження на стор. 10)

«QUO VADIS»

(Закінчення. Поч. на стор. 9)
Людина теж, окрім навчання, освоює перші кроки у спілкуванні в майбутньому зі штучним інтелектом. І хочемо цього чи ні, але мусимо пройти цей шлях від підводи до «Мерседеса», від комп'ютера – до штучного інтелекту.

Але перейдемо від питання «куди йдемо» до питання «що робити»? Майже кожному педагогові зрозуміло: щось не так у системі освіти, в методологічних підходах до навчання й майже в кожного з них є свої рецепти. Тому не буде великої біди, коли також висловлю власну думку (одним рецептом більше, одним менше). Вважаю, що методологічні підходи, які існують до навчального процесу, мають серед багатьох інших недоліків один досить суттєвий. Поясню на такій аналогії. Уявімо людину, яка вирішила купити собі автомашину. В одному магазині вона придбала двигун, в іншому – кузов, ще в іншому – колеса й так далі, тобто, все необхідне. Чи матиме вона автівку? Звісно, цього ще замало. Точно так замало лише отриманих знань для того, аби оволодіти професією. Слід їх інтегрувати в систему професійних знань і навчитися нею користуватися.

Цьому надзвичайно важливого процесу нині приділяють дуже мало уваги. В який спосіб

навчали студентів здавна й тепер теж? Щоразу на кожній кафедрі студент отримує знання в межах предмета, який вивчає. Але юнак чи дівчина аж ніяк не отримує вмінь і навичок інтегрування цих знань в єдину систему професійної освіти.

Що ж нам необхідно змінити? Перед студентом педагоги мають ставити такі завдання, для розв'язання яких йому мають знадобитися всі його знання з попередніх предметів. Зрозуміло, що в цьому випадку ставиться висока планка не лише перед студентом, але й викладачем.

Важливим також є освоєння й відпрацювання студентом навичок власного, індивідуального алгоритму пошуку рішення поставленого перед ним завдання. Одним з варіантів є постановка перед ним неординарного завдання з необмеженим доступом до джерел інформації (бібліотеки, інтернет, матеріали підготовки до занять тощо) для їх розв'язання. Цей підхід можна застосовувати не лише при підготовці дипломних робіт чи написанні карти хвороби, але й при складанні заліків та екзаменів.

У силу вище згаданих можливих гуманітарних проблем, пов'язаних зі зміною ментальності людини при спілкуванні зі штучним інтелектом (особливо це стосується майбутніх лікарів і педагогів), навчально-виховну робо-

ту зі студентами треба проводити з наголосом на її другу складову, якій, будьмо відвертими, зараз приділяють мало уваги.

Нині в навчальному процесі акцент має бути сконцентрований не на засвоєння інформації (якої безліч та яка легкодоступна), а на вмінні з нею працювати, на розвитку гуманітарного (не машинного) мислення, й зокрема на розвитку навичок евристичного мислення. Не останньою має бути мотивація людини до засвоєння знань.

У радянські часи існувала ціла ідеологічна машина обробки студентів молодших курсів задля їхньої адаптації до суспільної системи. Старше покоління чудово пам'ятає, скільки часу доводилося студентам витратити на конспектування творів апологетів марксизму-ленізму, вивчення основних законів діалектичного матеріалізму тощо. Щоб дати відповідь на питання, чи це добре чи погано, слід поставити інше – для кого та для чого? Для системи, для її архітекторів не лише добре, але й необхідно. Для суб'єктів, які підлягали ідеологічній обробці, відповідь неоднозначна. Якщо вони вміли в неї слабкі сторони на свою користь, то така система філософських і морально-етичних поглядів мала зиск. Але більшість ставала жертвою системи. Проте коли її зруйнували, разом з нею було втрачено розуміння того, що жодна соціально-економічна система не може бути стійкою без відповідного ідеологічного

підґрунтя та єдиного суспільного світогляду. Як наслідок – нині не надають особливо значення викладанню студентам широкого спектру соціальних наук. Ідеться не лише про філософські дисципліни, але й про отримання знань соціального спрямування задля формування в молоді таких сучасних морально-етичних норм, які відповідали б потребам кожної особистості та суспільства загалом.

Кому це в наш час потрібно? Як не дивно – всім. Соціальній системі як такій та певним членам цього суспільства (як тут не згадати діалектичний закон єдності та боротьби протилежностей). Лише в такий спосіб система буде стабільною й ефективною. Цю тему можна було б розгорнути й надалі, але це не є метою цієї публікації.

Остання теза виглядає дещо дискримінаційною, але отримувати знання може не кожна людина, а лише з високоморальними засадами та чистим сумлінням. Особливо це стосується таких професій, як медик, педагог та інших соціально важливих. Це водночас потребує не лише приділення в цьому питанні особливої уваги дітям у дошкільному та шкільному періоді виховання, але й проходження відповідних психологічних тестів перед вступом до вищого навчального закладу. Для опонентів же, нагадаю, що особи, які претендують на важливі посади та можуть приймати серйозні для суспільства, відповідальні рішення, обов'язково проходять суворі

психологічні тестування. Очевидно, ні в кого немає сумнівів, що професія медика та педагога теж належить до таких.

Зрозуміло, що подібна пропозиція потребує не лише серйознішого обґрунтування, створення нових методологічних підходів до її вирішення, але й прийняття відповідних рішень на законодавчому рівні, а також врахування суспільної думки.

Щоб пропозиція не здалася деяким читачам спробою посягнути на права людини, нагадаємо, що при працевлаштуванні існують такі цілком законні речі, як характеристика чи рекомендація з попереднього місця роботи, особова справа працівника, трудова книжка, в якій є записи що характеризують особу, її ставлення до роботи. Нині в багатьох країнах не працевлаштуєшся без належного CV (curriculum vitae) та довідки з поліції, що не мав приводів. Уже нікого не дивує, що в деяких країнах відстежують із застосуванням новітніх технологій, як часто претенденти на важливі посади відвідували сумнівні заклади (ігрові будинки, борделі тощо).

Що ж, можна обурюватися з приводу порушення прав людини, а можна думати про те, що суспільство має право й повинно захистити себе від своїх сумнівних або небезпечних членів.

Микола КАШУБА,
завідувач кафедри
загальної гігієни та екології
ТНМУ, професор

ЮБІЛЕЙ

1 січня відзначає ювілейний день народження старша викладачка кафедри загальної гігієни та екології ТНМУ, кандидатка медичних наук Неоніла Володимирівна ГОЛКА.

Вельмишановна Неоніло Володимирівно! Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, успішно пройшли понад 50-літній трудовий шлях аспірантки, асистентки, а останні понад 25 років – старшої викладачки кафедри загальної гігієни та екології.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як одну з талановитих випускниць другого покоління, відомого науковця, досвідченого педагога і вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Цінуємо Вашу активну громадську діяльність, зокрема, як завучки кафедри, відповідальної за науко-

ву інформацію, лекторки товариства «Знання», членкині екологічної ліги; Ваш внесок у створення книги про історію університету.

Ваші порядність, інтелігентність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Неоніло Володимирівно, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя і затишку, активного та щасливого довголіття.

Нехай добром наповнюється хата,

Достатком, щирістю і сонячним теплом,
Хай буде вірних друзів в ній багато,

Прихильна доля огорта крило!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

1 січня виповнюється 60 років лавреатові академічної премії НАМН України доцентів кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами ТНМУ Олегу Любомировичу ІВАХІВУ.

Вельмишановний Олеже Любомировичу! Сердечно вітаємо Вас з 60-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а потім, після 10 років практичної лікарської роботи успішно пройшли 25-літній трудовий шлях: спочатку асистента, а останні 22 роки – доцента кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як одного з талановитих випускників другого покоління, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-інфекціоніста, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, вагомий внесок у реформування навчального процесу відповідно до європейський стандартів, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як куратора студентських груп, секре-

таря правління Всеукраїнської асоціації інфекціоністів, відповідального секретаря редколегії наукових збірників асоціації, члена редколегії всеукраїнського науково-практичного медичного журналу «Інфекційні хвороби».

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені академічною премією НАМН України за профілактичної медицини за серію наукових праць, медаллю Агапіта Печерського асоціації інфекціоністів України, медаллю Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова, медаллю Івано-

Франківської обласної клінічної інфекційної лікарні, грамотами Всеукраїнської асоціації інфекціоністів України, Тернопільської обласної державної адміністрації, обласного управління охорони здоров'я, грамотами і подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Олеже Любомировичу, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя і затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай злагода буде, хай буде любов,

Хай тисячу раз повторяться знов
Хороші, святкові і пам'ятні дні,

Хай сонце всміхається Вам у щасті!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

ДАТА

5 січня відзначатиме ювілейний день народження доцентка кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії ТНМУ Наталія Анатоліївна КАВЕЦЬКА.

Вельмишановна Наталіє Анатоліївно!
Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а потім, після навчання в інтернатурі, магістратурі та аспірантурі, успішно пройшли понад 21-літній трудовий шлях: спочатку асистентки кафедри пропедевтичної терапії, а останні 14 років — доцентки

кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як одну з талановитих випускниць другого покоління, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-терапевта, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як куратор

ки студентських груп, профорга кафедри, відповідальної за підготовку до тестових іспитів.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені грамотою обласного комітету профспілки медичних працівників, подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, жіночність, інтелек-

гентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Наталіє Анатоліївно, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, доброти, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай сміється доля, мов калина в лузі,
У родиннім колі, серед вірних друзів.
Хай крокують поруч вірність і кохання,
Хай здійсняться мрії і усі бажання!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

6 січня відзначатиме ювілейний день народження ветеран ТНМУ Стефанія Семенівна КРИВОКУЛЬСЬКА.

Вельмишановна Стефаніє Семенівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після здобутого досвіду роботи на виробництві у стінах університету Ви успішно пройшли 44-літній трудовий шлях бухгалтерки, старшої бухгалтерки, провідної бухгалтерки одного з най-

важливіших підрозділів навчального закладу — бухгалтерії.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваша професійна діяльність

неодноразово відзначена подяками ректора університету.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Стефаніє Семенівно, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, людського тепла, душевного спокою, доброти, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого

довголіття.

Бажаємо щастя, здоров'я і сили,
Щоб довгі літа плечей не схилили,
Щоб спокій і мир панували на світі,
Щоб радість знайшли Ви в онуках і дітях!

Ректорат і профком ТНМУ імені І.Я. Горбачевського

ЗАСІДАННЯ СТУДІЇ

НАУКОВО-КРАЄЗНАВЧІ РОЗВІДКИ «ТЕРПОЛЯН»

У затишній залі бібліотеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Горбачевського відбулося засідання науково-краєзнавчої студії «Терполяни». В ньому взяли участь студенти першого курсу стоматологічного, фармацевтичного факультетів і навчально-наукового інституту медсестринства.

Прибули й гості з Рівненської області, зокрема, від громадської організації «ТЕЗА», міста Києва, Тернопільської організації «Просвіти» в особі Дарії Чубатої, а також відомий поет Володимир Барна. На заході були присутні викладачі та професори нашого університету.

За традицією роботу розпочали піснею «Гей, козаче, гей, соколе», яку написав на Тернопільщині польський студент-ліцеїст Т. Падуря в середині XIX

ст. Її виконали Кала Ігоя, Марія Сокач, Міхал Нітонь, Аркадіуш Лесняк-Мочук, які навчаються на факультеті іноземних студентів.

У своєму вітальному слові заступник міського голови Тернополя Леонід Бицюра відзначив грамотами понад десять активних студентів університету та обласного центру. Найбільше вразили присутніх краєзнавчі роботи. Так, першокурсниця

Богданна Біла (стоматологічний факультет) писала роботу про Стефана Качалу — дослідника, краєзнавця, політика та священнослужителя, його спадщину (науковий керівник — викладач Л.В. Кравчук). Друга не менш цікава захоплююча розвідка Мирослави Горайської, студентки ННІ медсестринства, на тему «Соломія Крушельницька — наша співачка» (науковий керівник — доцент, кандидат філософських наук Т.Б. Кадобний).

До виступів долучилися Дарія Чубата та поет Володимир Барна.

Вікторія КОВАЛЬЧУК, студентка фармацевтичного факультету

ПЕРІОДИКА

УКРПОШТА ЗАПУСТИЛА ОН-ЛАЙН-ПЕРЕДПЛАТУ ПРЕСИ

Тисячі людей уже забезпечили собі доправлення улюблених газет і журналів на 2020 рік шляхом оформлення послуги у відділенні поштового зв'язку. Проте технології розвиваються, і для комфорту клієнтів Укрпошта запустила новий сервіс «Он-лайн-передплата».

Користувачі сервісу можуть оформити передплату на будь-яке загальнодержавне або закордонне видання. Передплатні каталоги видань, за якими можна здійснити передплату, налічують понад 3000 індексів періодичних видань (2252 індекси всеукраїнських видань і 814 — видань зарубіжних країн). Здебільшого це друкована преса, але також є електронні видання. Процес замовлення й оплати займає 5-10 хвилин і це можна зробити, не виходячи з дому чи офісу, у зручний для себе час без відвідування відділення поштового зв'язку.

Потрібне видання можна знайти та обрати за назвою, передплатним індексом, тематичною спрямованістю. На сторінці видання розміщено більш детальну інформацію, зокрема, анотацію, мову видання, періодичність виходу, мінімальний термін передплати, контактний телефон редакції тощо.

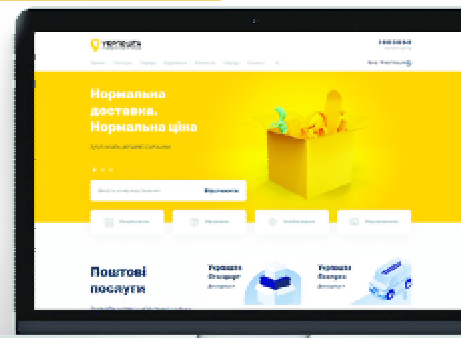
Після вибору видання замовник має позначити період передплати, протягом якого бажає отримувати періодику, шляхом проставлення відмітки у потрібних місяцях, та відправляє це

замовлення в кошик. Після наповнення кошика користувач має натиснути «оформити замовлення» та заповнити поля даними про замовника (платника) й

лене замовлення платіжною картою. Приемністю є те, що додаткова комісія за операцію зі споживача не береться. Це вже клопіт товариства.

Передплати наше видання онлайн на сайті Укрпошти

- Швидко та без черг
- Сплачує карткою або за реквізитами

peredplata.ukrposhta.ua

отримувача передплачених видань, у тому числі поштову адресу, на яку здійснюватиметься доправлення газети чи журналу. Важливими для заповнення полями є електронна адреса та телефон, які необхідні для надсилання підтвердження щодо прийняття замовлення, абонементу та інших повідомлень і документів (для юридичних осіб це, наприклад, рахунок-фактура), а також для оперативного вирішення питань, пов'язаних із забезпеченням якісного доправлення газет і журналів до передплатників.

Будь-який користувач сервісу може розрахуватися за оформ-

у повідомленнях, що автоматично формуються сервісом і надсилаються за вказаною замовником передплати електронною адресою, відображається основна інформація про замовлення, а також контакти — електронні адреси та телефони менеджера КМД із супроводу сервісу «он-лайн-передплата».

Не відмовляйте собі в задоволенні читати улюблені видання протягом 2020 року та передплатуйте пресу вже зараз. Переходьте на сторінку он-лайн-передплати з головної сторінки сайту Укрпошта або за адресою Peredplata.ukrposhta.ua.

ДОБРОЧИННІСТЬ

ПРИЙШЛИ З ДАРУНКАМИ ДО ПІДОПІЧНИХ GERIATРИЧНОГО ПАНСІОНАТУ

У минулому навчальному році другокурсники спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» протягом місяця проходили практику в Петриківському обласному геріатричному пансіонаті.

Студенти склали індивідуальні програми реабілітації та втілювали їх з літніми людьми із захворюваннями нервової, ендокринної, серцево-судинної, дихальної, травної систем та опорно-рухового апарату. Наприкінці практики юнаки та дівчата започаткували «Свято здоров'я» для підопічних пансіонату, на якому пояснювали, як важливо вести активний спосіб життя, окреслили особливості рухової активності в старшому віці, звернули увагу на необхідність позитивного мислення незалежно від фізичного стану. Зорганізували й концерт, в якому активну участь взяли не лише студенти, але й мешканці пансіонату. Люди поважного віку щиро дякували студентам за їхню чуйність і підтримку.

Цього року напередодні Дня Святого Миколая студенти 3 курсу, групи МТ-301 спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» не зрадили започаткованій традиції й організували свято для мешканців Петриківського обласного геріатричного пансіонату. За власної ініціативи студентів були зібрані кошти серед майбутніх фізичних терапевтів для закупівлі солодощів і фруктів та підготовлено гарні подарунки для всіх, хто мешкає в пансіонаті. У святковому вбранні юнаки та дівчата навідалися до підопічних пансіонату. Щасливі очі, слова вдячності та щира посмішка стареньких були нагородою для студентів. Організатори дякують усім студентам спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» та викладачам нашого університету – професорові Ігорю Романовичу Мисулі та асистентові Юрію Вікторовичу Завіднюку, які з радістю долучилися та підтримали цю добродійну справу.

Валерія КОНДРАТЮК,
студентка медичного факультету

Вічна пам'ять

31.07.1959–13.12.2019

Ректорат, профком, працівники та студенти ТНМУ імені І.Я. Горбачевського глибоко сумують з приводу передчасної смерті генерального директора Тернопільського обласного клінічного перинатального центру «Мати і дитина», асистента кафедри акушерства та гінекології №1, кандидата медичних наук

Віктора Васильовича КУЦЕНКА та висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійного.

Вічна пам'ять

28.08.1959–21.12.2019

Ректорат, профком, працівники та студенти ТНМУ імені І.Я. Горбачевського глибоко сумують з приводу передчасної смерті столяра відділу технічного забезпечення

Івана Михайловича КОВБАСНИКА та висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійного.

СПІВЧУТТЯ

Ректорат, профком, працівники та студенти ТНМУ імені І.Я. Горбачевського висловлюють глибоке співчуття старшому викладачу кафедри фармакології з клінічною фармакологією Андрію Васильовичу Чорномидзу з приводу смерті його батька Василя Євгеновича.

Відповіді на сканворд, вміщений у № 23, 2019 р.

- Дзюбановський. 2. Кахексія. 3. Ексікоз. 4. Сурдологія. 5. Праска. 6. Сироп. 7. Ні. 8. Крона. 9. Шідловський. 10. Зло. 11. Ліс. 12. Орша. 13. Гра. 14. Айсберг. 15. Суд. 16. Го. 17. Гас. 18. Ява. 19. Ар. 20. Кіо. 21. Посохова. 22. Горб. 23. Кокос. 24. Йосип. 25. «Ох». 26. Олег. 27. Лихо. 28. Пер. 29. Паротит. 30. Бей. 31. По. 32. Гі. 33. Опілля. 34. Гевея. 35. Баланс. 36. Па. 37. Іран. 38. Еней. 39. Тон. 40. Ерато. 41. Сани. 42. Яр. 43. Риса. 44. Лот. 45. Рудик. 46. Аристофан. 47. Ірис. 48. Скакун. 49. Ацтеки. 50. Цедра. 51. Роман. 52. Кру. 53. Ом. 54. Ку. 55. Онтаріо. 56. Трос. 57. Раут. 58. Верн. 59. Ле. 60. Сет. 61. Або. 62. Ура.

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

	Слуга без дерев у лісі	Пісня для одного	Герой комедії Бомарше	Тип карети	
Хижак родини котятчик	... Бабчук	Мала свині	Світлина №2 (свято)		
Наставник сикхів	Світлина № 1 (страва)	Купа снігу	Сузір'я мисливець	Багато їсть	Намисто
«Холодний» маляр				Рід літератури	
Поет з тернопільськ. району	Українська поетеса	Кохана Шурика	Досконалість	... Кіхот	Ледяцо
		Син Ісаака, брат Якова		Едгар ... По	Нічний метелик
Гурт коней	Ділянки орної землі			Друг на Кавказі	Драглиста
		Український кінорежисер	Природна мінеральна фарба	Географічна карта	... Піаф
Будинок за містом	Американський журавель		Світлина № 3		Монолог в опері
		... Супрун		Штат у США	
	Політик крайніх поглядів	Гілка ялини			
Змагання	Заглибина в стіні	Успіх	Кінцівка людини		
Мати Ісуса	Калим	Нещастя		Поема Т. Шевченка	Країна в Азії
		Міст через яр	Посухостійке дерево		Молюск
Потяг до чогось	Дитина китайців			Декоративна брама	Батько в казахів
		Нарис науковця	Феодал-татарин	Документ	Місто на Закарпатті
Світлина № 4	Великий вірш			Невіглас	Урочистий звання вечір
				Жіноче ім'я	
	Щільна тканина				
Світлина № 5	Фільм	Утвір у роті	Лепеха		
Ближчий родич	Вдача	Батько	Паличка вчителя	Відлучення від церкви	Вид позики
			Асорті		
Дмитро Вишневецький	Частина області			Дикий кіт Азії	Коштовна міра
			Пачка паперів	Новела Стефана Цвейга	
				Весільний головний убір	
Корисні зв'язки					
Дорожня міра в Індії	Спортивний вчитель				
			Терпіння		
Вхід у будинок	Місто на Тернопіллі				

УСМІШКИ

Дві подруги:
– Що ти подарувала чоловікові на Новий рік?
– Блакитну норку.
– А він тобі?
– Рибальські снасті.

Палата в пологовому будинку. Обхід професора. Питання, відповіді... З'ясувалося, що всі зібрані народжувати в один день – 1 жовтня. Професор здивований. Йому пояснюють:
– А ми в одній компанії Новий рік зустрічали.

– Приходьте до нас з дружиною на Новий рік.
– Ми не зможемо.
– О, це дуже люб'язно з вашого боку!

Зустрічаються два приятелі через кілька днів після Нового року.
– Як зустрів Новий рік?
– Не знаю, мені ще не розказували...

Сканворд склав
Микола ВАСИЛЕЧКО